Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабрин 21-hэд гарана | № 295 (14100) | 1975 оной декабрин 18, четверг | Сэн 2 мүнгэн.

КУБЫН КОММУНИС ПАРТИИН I СЪЕЗДДЭ

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Энэ гайхамшаг үдэр Кубын Коммунис партиин I съездын делегадууд таанадта, Кубын Республикын бүхы коммунистнууд болон ажалшадта Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитет совет коммунистнуудай олон миллион гэшүүдэй отрядай, бүхы совет арадай үнэнhөө аха дүүгэй халуун амаршалга хүргэжэ, партиинга үндэр дээдэ хуралдаанайнгаа хүдэлмэридэ амжалтануудые түйлахыень хүсэнэ.

Кубын Коммунис парти марксистско-ленинскэ түрүүшын парти, оронойгоо бусад революционно организацинуудай дайшалхы ёhо заншалнуудые үргэлжэлүүлэн хүгжөөжэ, хүтэлбэрилхэ ба залан толгойлогшо хүсэн болон үргаа, дэлхэйн бүмбэрсэгэй баруун хубида шэнэ, социалис общество байгуулха хэрэгэй мэдэрэгшэ болон түрүү манлай болоо. Кубын Коммунис партиин I съезд — Кубын революцин сэхэ шууд, хэлбэрилшэгүйгөөр хүгжэхэ ябадалдахи түхэлтэ хэрэг болоно.

Нүхэр Фидель Кастрые, тэрэнэй соратнигуудые толгойлжо нэгтэдхэhэн Монкадын, «Гранмагай». Сьеррэ-Маэстрын баатарнууд, Кубын бүхы революционно сэхэ шууд тэмсэлшэ хүсэнүүд. Эхэ оронойноо хүбэ заяанай түлөө харюусалгатай өөhэдөө зоримгойгоор даажа абаад, революционно сургаал болон бодолгын арад олонийе зоригжуулжа, ерээдүйн hайн hайхан байдалай түлөө, социализмын түлөө тэмсэлдэ тэдэниие жагсаан бодхоожо шадаhан байна.

Кубын Республика нийтын байдалай бүхы hалбаринуудта угаа ехэ амжалтануудые түйлан, энэ съездые угтаа, оронойгоо түхэл шарайе үндэhөөрнь хубилгаа. Элэншэгэй эрхэ ажаhуудалай мүнгэн саашаданы хүгжөөхэ, нийтын харилсаа улам наряжуулан hайжаруулха, ажалшадай материальна ба соёлой хэм хэмжээе дэбжээхэ, эрдэм болон соёлой hалбарнуудта түйлаха найдамтай үндэhэ hуури болоно.

Хүндэтэ ханинар, танай съезд партиина гүрэнэй байгуулалтын талаар тон шухала программа документнүүдые батлан абаха, ойрын сагта ба алас сагаа оронойгоо шиндхэхэ дотоодын болон гадаадын политикын зорилгонуудые хараалха байна. Кубада өөрэнэ, тэрэшэлэн бүхы коммунис, революционно-сулөөлэлгын хүдэлөөндэ энэ съездын онсо ехэ удха шанартай байhаниинь эдэгээр тодорхойлогдоно.

Съездын шиидхэбэринүүд Коммунис партяа тойрожо Кубын хүдэлмэришэн ангиин, таряашадай ба ажалша интеллигенциин бүри ехээр эмхидэн жагсаалга, социализмын агуу ехэ зорилгонуудые шэнэ амжалтануудые түйлалгада тон хүргэхэ гээд совет коммунистнууд этигэнэ.

Мүнөө сагай бүхы шухала асуудалнуудаар КПСС-эй, Кубын Компартиин адли хараа бодолнуудтай байhандаа сэдьхэлээ гүн ехээр хананабди. Манай партинуудай хоорондын аха дүү ёhоной түгэлдэр харилсаа холбоон хадаа совет-кубын хани барисаанай гүн ехэ үндэhэ hуурин болоно. Советскэ Союзай Коммунис парти оронуудай ба арадуудайнгаа эбдэршэгүй хани барисаае улам батадхахын тула шухала бүхы юумэ саашадаа хэхээр шиидэхэй байhанаа элирхэйлнэ.

Марксизм-ленинизмын, пролетарска интернационализмын гол ёhонуудта үнэн байлгые үндэhэ болон, бусад социалис оронуудтай Кубын тогтоохон хани барисаанай, хани нүхэсэлэй нягта hэбэгэа холбоонууд жэлhээ жэлдэ улам бэхижэнэ. Кубын Коммунис парти дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй, бүхы революционно ба империализмые эсэргүү хүсэнүүдэй нягта нэгэдэлэй түлөө тэмсэлэй нийтэ хэрэгтэ хубитаяа ехээр оруулна. Эб найрамдалай, аюулгүй байдалай ба социальна хүгжэлтэ дэбжэлтын түлөө тэмсэлэй политика сэхэ шууд баримталан бэелүүлдэг Кубын Республикын уласхоорондын нэрэ хүндэнь хэлбэршэгүйгөөр ургана.

Амгалан байдалай, социализмын илан мандахын тулада, социалис Эхэ оронойнгоо hалбаран мандалгын аша туhада шэнэ илалтануудые түйлахыень Кубын коммунистнуудта, Кубын баатар габьяата бүхы арадта хүсэнэбди.

Манай партинуудай ба оронуудай аша туhада, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй, дэлхэйн бүхы революционно, демократическа хүсэнүүдэй саашадаа нягтаар эмхидэн жагсалгын аша туhада совет болон Кубын коммунистнуудай хоорондын аха дүү ёhоной эбдэршэгүй бата хани барисаан улам бэхижэг лэ!

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ.

БУРЯАДАЙ АЖАЛШАД КПСС-эй ЦК-гай ПРОЕКТЫЕ hАЙШААНА, ДЭМЖЭНЭ, ЗҮБШЭН ХЭЛСЭНЭ

УЛАМ hАЙНААР ХҮДЭЛХЭБДИ

Ерэхэ табан жэлдэ Эхэ оронойнгоо арадай ажахые хүгжөөхэ талаар партиингаа ЦК-гай проекттэй танилсаад байхадаа, бидэ жиир ажалша малша зоной досоо урма баяр түрэнэ, саашадаа улам hайнаар ажаллаха дуран хүрэнэ гээшэ. Илангаяа малшадай ажалые хүнгэдхэхэ, тэрэниие үргэлжэдэнь оньhожоруулха талаар ехэ хэмжээнүүд хараалагдаhан байна.

Партиимнай табиhан зорилгонууд арад зоной хүсэлэл эрмэлзэлгэтэй нэгэдэдэг хадаа бүхы талаhаа дэмжэгдэдэг, заабол бэелүүлэгдэдэг гээшэ. Энээнние юhэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудай дүүргэлтэ элеэр гэршэлжэ үгэнэ. Илангаяа промышленностьмнай ехээр хүгжөө, промышленна үйлэдбэриин хэмжээн аяар 43 процентээр ехэ болоhон байна. Эдэ жэлнүүдтэ хүдөө ажахымнайшье ехээр урагшаа дабшаа.

Эдэ бүгэдые бидэнэр өөhэдынгөө ажал дээрэ, ажаhуудалдаа харанабди. Аяар холын Захааминай аймагай Мэлэ, Борто нютагуудай ажалша малша зон түрэл партиингаа табиhан зорилгонуудые, юhэдэхи табан жэлэй түсэбые бэелүүлхэ талаар ехэ юумэ хэhэн, яhала амжалта түйлаhан байха юм.

Манай совхоз мяхалиг үүлтэрэй мал үсхэбэрилдэг, мүн hаалиин томо фермэтэй. Тиимэhээ бидэнэр гүрэндөө мяха, hү тушааха гол зорилготойбди. Энээгээрээ, мүн адууhа малай тоо толгой олошоруулгаараа табан жэлэйнгээ түсэб болзорhоо урид дүүргээбди.

Би өөрөө hаалишанаар гушаад жэлдэ ажаллажа ябанаб. Һү hааха юhэдэхи табан жэлэйнгээ түсэб байгша оной июниин 7-до дүүргээ hэм. Мүнөө үедэ жэлэй эхинhээ хойшо үнеэн бүриhөө 2 мянга гаран килограмм hү hаагаад байнаб. 13 тугал абтаа. Шэнэ жэл гаратар бүхы үнеэдни тугаллажа дүүрэхэ.

Иимэ амжалта яагаад түйлагдааб гэхэдэ, совхознай hүүлэй жэлнүүдтэ шэнэ газар ехээр ашаглажа, олон жэлэй ногоо таридаг болоо. Тэрэнэй ашаар фермэдэмнай шэмэ ехэтэй сенаж, силос дарагдадаг, hайхан үбhэн үгтэдэг болонхой. Совхознай бүхыдөө энэ жэлдэ, 1970 онойхитой сасуулхада, 23 мянга гаран центнер бүдүүн тэжээл ехээр бэлэдхэhэн жэшээтэй. Тиигэжэ совхознай наймадахи табан жэлэйхиhээ хоёр дахин шахуу ехэ мяха hүүлэй табан жэлдэ гүрэндөө тушаагаа. Гүрэндэ hү худалдаха табан жэлэй түсэбөө совхознай декабриин эхеэр дүүргээ.

Теэд манай ажалда бэрхэшээлнүүд олон ушардаг. Илангаяа ажал ехэтэй хүдэлмэри оньhожоруулагдаагүй байhаар. Үнеэд гараар hааг-дана. Авто-уhалуури байхагүй. Шэбхэ шабааhа сэбэрлэхэ түхеэрэлгэ тодхогдоогүй. Малда тэжээл хубаарилжа үгэхэ хүдэлмэри бүхыдөө бар хүсөөр хэгдэhээр.

Ерэхэ табан жэлдэ хүдөө ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ гүрэн түрэмнай айхабтар ехэ мүнгэ зөөри гаргашалхаар хараалаад байна. Гансахан мал ажал болон тэжээл бэлэдхэлгые оньhожоруулгада аяар 10 миллиард гаран түхэриг hомологдохоор хараалагдаа. Эдэ бүгэдэ маниие ехээр баясуулна.

Иимэ hайхан сагта ажалаа бүтээсэ ехэтэй, ашаг үрэтэй болгохо, үйлэдбэриин культура дээшэлүүлхэ гэжэ бүхы хүсөөрөө оролдохобди, 1976 ондо үнеэдэйнгээ hү шэмэ бүри ехэ болгохобди. Иимэ арга боломжо бии.

Ц-Д. ДОРЖИЕВА,
Захааминай аймагай СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхозой ахалагша hаалишан, КПСС-эй гэшүүн.



ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ц-Д. Доржиева.

ЭЛИ ТОДО ЗАМ

Арадай ажахые улам саашань хүгжөөхэ эли тодо зам. Партимнай хараалба. Совет ...н бүхэн «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» тушаа КПСС-эй XXV съезддэ КПСС-эй ЦК-гай проектые үнэн зүрхэнhөө hайшаа...

Партиин үгэ бата найдамтай hэмнай. Совет арад партиингаа хараалhан зорилго бэелүүлдэг. Парти арад хоёрой зорилго нэгэн. Совет арад партиин ударидалга доро ябажа, экономико, культураяа хүгжөөгөө. КПСС-эй XXV съезддэ партиин ЦК-гай проект хүгжэлтымнай саашанхи зорилго элирүүлнэ. Арадай ажахын hалбари бүхэн хүгжэхэ болоно.

Ой модоной, модо болбосоруулгын ба целлюлозно-...рhанай промышленностьда продукци үйлэдбэрилгые ...—25 процентээр ехэдхэхэ, Сибирь ба Алас-Дурна зүгэй ...онуудта модо бэлэдхэлгэ, тэрэниие болбосоруулгые үргэдхэхэ хэмжээн энэ проект...ор хараалагданхай.

Парти арад хоёрой үгын зөрсөлдөдөггүй байhые, бодо дээрээ ехэ алхамай хэгдэхые ой модоной промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд ...н мэдэнэ.

Бидэнэр, ой модоной хүдэлмэрилэгшэд, эдэ үгэнүүдые сэдьхэлээ ханан угтажа абабабди. Республикымнай ой модо болбосоруулгын промышленность саашадаа хүгжэхэ байна. Партиингаа хараалhан энэ зорилго бэелүүлхэ талаар хүсэ шадалаа элсүүлхэбди.

Бидэнэрэй ойдо бэлэдхэhэн модон ута зандаа томо багсаар шэрэгдэжэ, модо болбосоруулгын предприятинуудта эльгээгдэдэг болоо. Эндэ тайрагдан хюрөөдэгдэжэ, хэрэгтэй ассортиментынгээ, сортынгоо ёhоор арадай ажахын hалбаринуудта эльгээгдэнэ, продукци үйлэдбэрилгэдэ хэрэглэгдэнэ.

Хэрбээ урдань модоной тайрадаhан, зомгооhон хаядаhан боложо, миин hаладаг hаа, тэрэнhээ мүнөө шухаг хэрэгтэй продукци үйлэдбэрилэгдэдэг болоо. Модоной тайрадаhан, үлэгдэлhөө техническэ зомгооhон хэгдэнэ. Тэрэнь целлюлозно-картонно комбинадай хэрэглэдэг түүхэй эд болохо юм. Модоной зомгооhоор хабтагай үйлэдбэрилэгдэжэ, мебель хэлгэдэ, барилгада хэрэглэгдэнэ. Мүн модоной үлэгдэл, зомгооhонhоо арболит гэжэ барилгын материал хэгдэжэ эхилээ.

Ерэхэ табан жэлдэ энэ талаар үшөө нэгэ горитой алхам хэгдэхээр хараалагдаба. Бэлэдхэгдэhэн бүхы модон хаядаhа, үлэгдэлгүйгөөр гүйсэдөөр, ашагтайгаар хэрэглэгдэхэ. Тиигэжэ модонhоо продукци абалга ехэ болохо, модо бэлэдхэлгын, модо болбосоруулгын үйлэдбэриин ашаг дээшэлхэ байна.

В. ПАРАМОНОВ,
Хурамхаанай леспромхозой модо бэлэдхэлэй томодхогдоhон бригадын бригадир.

hАНАhАНДАА ХҮРЭХЭБДИ

Манай колхозой малшад Советскэ Союзай Коммунис партиин XXV съезддэ КПСС-эй ЦК-гай гаргаhан, газетэнүүдтэ тунхаглагдаhан «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» тушаа проектые баяр баясхалантайгаар хүлеэн абаба. Энэ проект дотор хараалагдаhан асари ехэ түсэбүүд социалис Эхэ оронойемнай хүсэ шадалые саашадань бэхижүүлгэдэ, совет арадай ажаhуудалые hайжаруулгада зорюулагдана. Тиимэhээ би тэрэниие ехэтэ hонирхон уншааб.

«Хони, ямаадайнгаа тоо толгойе саашадань олошоруулха, тэдэнэйнгээ ашаг шэмые дээшэлүүлхэ» гэhэн мүрнүүд минии зүрхэндэ дүтөөр дуулдаа hэн. Юуб гэхэдэ, би гэр бүлөөрөө арба гаран жэлэй туршада хонин ажал дээрэ хүдэлнэб. Юhэдэхи табан жэлэй түсэбые болзорhоонь урид — октябрь hарада дүүргэhэн байнаб. Энэ хугасаа соо 2.578 хурьга абажа түлжүүлхэ даабаритай байбал, 3.111 хурьга абажа, гарзагүйгөөр тушаагааб. Ноохо хайшалха түгэсхэхы жэлэйнгээ түсэб дүүргээб. 1975 ондо 17 центнер 61 килограмм ноохо хайшалха түсэбтэй hаа, энэ тоогоо 17 центнер 81 килограммда хүргөө hэмди.

Гүрэн түрэмнай минии хэhэн хүдэлмэриие үндэрөөр сэгнэжэ, Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнаhан байна. Иимэ шагналда хүртөөд байхадамни, гэр бүлэмни, нүхэдни үнэн сэдьхэлhээ баясажа, парти, правительствынгаа анхарал оролдолгодо харюу болгон үшөө hайнаар ажаллахыемни юрөөгөө бэлэй. Энэ ушарые хэзээдэшье мартахагүйб.

Би мүнөө үедэ hамгантаяа, нёдондо жэлдэ арбадахиие дүүргэhэн ехэ басагантаяа 599 эхэ хонидые даажа абаад харууhалнаб. КПСС-эй ЦК-гай гаргаhан шэнэ табан жэлэй хүгжэлтын проекттэй танилсаад байхадаа, бидэнэр арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ 100 эхэ хонин бүриhөө 110 хурьга абаха, хонин бүхэнhөө 3,3 килограмм ноохо хайшалха гэhэн уялга абаабди. Гадна, залуу хонишон Роман Балдановта туhаламжа үзүүлжэ, ажалайнгаа дүй дүршэлые дамжуулха, мэргэжэлэйнгээ «нюусатай танилсуулха» гэhэн уялга абааб. Бидэнэр КПСС-эй XXV съезддэ гаргаhан проектые халуунаар дэмжэжэ, хэлэhэн үгэеэ хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ, hанаhандаа хүрэхэбди гэжэ үнэн сэдьхэлhээ найдуулнабди.

Г. ПАНСАЛОВ,
«Мир» колхозой ахалагша хонишон.
Зэдын аймаг.

ШИИДХЭХ ЭЭР БОЛОhОН АСУУДАЛ

«СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» тухай КПСС-эй ЦК-гай партиин XXV съездын үмэнэ табиhан проекттэй манай колхозой гэшүүд hонирхон танилсажа байна. Ерэхэ табан жэлдэ хэхэ хүдэлмэриимнай түсэбүүд энэ документ дотор гүнзэгыгөөр хараалагдаба.

Мал ажалай продукци абалга, бэлэдхэлгые улам саашадань ехэдхэхэ талаар хараа түсэбүүд манда сэхэ хабаатай. Колхозоймнай гэшүүд энэ табан жэлдэ үйлэдбэридөө ехэхэн амжалта түйлаа. Гүрэндэ hү, овощ, үндэгэ худалдаха табан жэлэй түсэб дүүргэгдээ. Мүнөө мяха худалдаха даабаряа ойрын үдэрнүүдтэ бэелүүлхэмнай. Колхозоймнай гол баялиг хонин ажал юм. Саашадань энэ hалбари хүгжөөхэ талаар хэмжээ ябуулганууд хараалагдаа. Жэшээнь, Харгааhатын отделенидэ үүлтэртэ хонидые үсхэбэрилдэг болохомнай. Тиигэжэ аймагай ажахынуудые үүлтэртэ хонидоор хангадаг болохобди.

Мүнөө колхоздомнай 35 мянган хонид харууhалагдана. Ерэхэ табан жэлдэ хониднай 50 мянганда хүргэгдэхэ. Эды олон хонидые хүсэд хүрэхэ үбhэ тэжээлээр хангахын тула сабшалан, бэлшээриин ургаса эрид дээшэлүүлхэ хэрэгтэй. Гэтэр, мянга гаран гектар сабшалан, бэлшээри уhалха асуудал шиидхэгдэнэгүй. Ушар иимэhээ Агшангиин булагай уhаар мянга гаран гектар сабшалан бэлшээри уhалжа, га бүриhөө 15—18 центнер үбhэ ногоо абаха арга бии. Тиигэбэл 1.800—2.000 центнер нэмэлтэ үбhэн тэндэhээ хуряагдадаг болохо. Энээн тушаа республикын мелиораци болон уhанай ажахын министерство hаналаа табиха бээз гэжэ hанагдана.

Н. ЦЫРЕНДАШИЕВ,
Мухар-Шэбэрэй аймагай «Знамя Ленина» колхозой түрүүлэгшэ.

КУБА СЪЕЗДЫНГЭЭ УРДА ТЭЭ

ГАВАНА. (ТАСС). Съездын делегадуудые, тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадахаяа ерэhэн гадаадын айлшадые — дэлхэйн олон оронуудай Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдые Гаванын ажалшад хани халуунаар, үнэн зүрхэнhөө угтажа байна. Советскэ Союзай түлөөлэгшэдые — КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. А. Суслов түрүүтэй КПСС-эй делегациие эдэнэр аха дүү ёhоор, хани дулаанаар угтаба.

Советскэ Союзай Коммунис партиин делегаци Кубын арадай агууехэ хүбүүн Хосе Мартиин памятнигай дэргэдэ венок табиба.

Эрхэ сүлөөгэйнгөө, бэеэ дааhан байдалайнгаа түлөө Кубын арадай баатарлигаар тэмсэhэн тухай хөөрэhэн Революциин музейдэ табигдаhан зүйлнүүдтэй М. А. Суслов, делегациин гэшүүд hонирхон танилсаhан байна.

Гаванадахи В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ интернат hургуулиин hурагшад, багшанар совет айлшадые халуунаар угтаба. Һургуулида эмхидхэгдэhэн митинг дээрэ М. А. Суслов үгэ хэлээ.

Нёдондо жэл танайда хүрэhэн манай партиин Центральна Комитедэй Генеральна секретарь Леонид Ильич Брежнев таанадаи hонирхолтой, удха түгэлдэр ажабайдал, hуралсал, ажал хүдэлмэри тухай бидэнэртэ омогорхол баяртайгаар хөөрэө hэн гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. Кубын Компарти, гүрэн бүхы hайн юумэеэ үхибүүдтэ зорюулдаг, залуу үетэндэ шухала хэрэгтэй бүхы юумэ хэдэг, шэнэ түхэлэй, шэнэ коммунис хараа бодолтой хүнүүд болгожо, таанадые хүмүүжүүлдэг байна.

Кубын Компартиин I съезд социализм саашадань байгуулгын ехэ түсэбүүдые хараалха, ажабайдалай бүхы асуудалнуудаар бэелүүлэгдэхэ хүдэлмэриин программа табиха байна гэжэ КПСС-эй делегациин толгойлогшо мэдүүлээ. Америкэ түби дээрэхи эрхэ сүлөөтэй түрүүшын оронөй ерээдүйн гэрэлтэ hайхан байhандань, Кубын нүхэдэйнгээ, аха дүүнэрэйнгээ түлөө омогорхонобди.

Революциин агууехэ хэрэгые нэрэтэй түрэтэйгөөр үргэлжэлүүлжэ шадахын тула hуралсалдаа, ажал хэрэгтээ ехэ амжалта түйлахыень hурагшадта М. А. Суслов үнэн зүрхэнhөө хүсэбэ. В. И. Ленинэй дүрэ зурагтай хибэс hургуулида бэлэглэhэн байна.

(ТАСС).

НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИ

1905—1907 онуудта Россида болоhон революциин 70 жэлэй ойдо зорюулагдаhан научна конференци декабриин 16-да Москвада, КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Марксизм-ленинизмын институтда нээгдээ. КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Марксизм-ленинизмын институт, СССР-эй Науканuудай академи, КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Нийтын эрдэмэй академи, КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Дээдэ партийна hургуули тэрэниие эмхидхэн үнгэргэжэ байна.

Марксизм-ленинизмын институдай директор академик А. Г. Егоров оролто үгэ хэлэжэ, конференциие нээбэ.

Академик А. Л. Нарочницкий «1905—1907 онуудай революци — Агууехэ Октябриин «генеральна репетици мүн» гэhэн элидхэл, академик Е. М. Жуков «Ородой түрүүшын революциин уласхоорондын удха шанар» гэhэн элидхэл хээ.

Революционно хүдэлөөнэй, ленинэй партиин ветеранууд, ородой түрүүшын революцида хабаадагшад, аха дүү Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэд конференциин ба тэрэнэй секцинүүдэй хүдэлмэридэ хабаадана.

(ТАСС).

УРАН ЗОХЁОЛ БОЛОН МҮНӨӨ ҮЕ САГ

РСФСР-эй уран зохёолшодой IV съезд дээрэhээ

Совет литераторнуудай ехэ отрядай түлөөлэгшэд — Москва, Ленинград хотонуудhаа, Россин автономито республикануудhаа, хизаар болон областьнуудhаа РСФСР-эй уран зохёолшодой IV съезддэ ерэhэн хүнүүд мүнөө үеын прозо, уран шүлэг, драматурги болон публицистикын хүгжэлтын шухала шухала асуудалнууд тухай hонирхолтой хөөрэлдөө хэбэ. Союзуудай байшангай Колонно зал соо декабриин 16-да съезд хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлээ.

Партийность, арад зоной ажабайдалые эли тодоор харуулга, уран hайханай талаар үндэр хэмжээн, үе саг болон арадай урда ехэ харюусалга — Россин уран зохёолшодой зохёохы ажалай гол шэнжэнүүд эдэ болоно бшуу. Манай уран зохёолшод мүнөө үеын хүнэй ажал хэрэгүүдые эли тодоор харуулна.

Манай оронной хэжэ байhан агуу хэрэгүүд, партиимнай табиhан эли тодо агуу зорилгонууд — бидэнэр, уран зохёолшодой ёhотойл хараа шугам болоно гэжэ уран зохёолшо Вадим Кожевников тэмдэглэбэ.

— Һүүлэй жэлнүүдэй дүй дүршэлые харахада, манай уран зохёолшодой ажабайдал hайн мэдэхэ байhаниинь элирнэ. Һүүлэй табан жэлэй туршада бүхы орон дотор үнгэргэгдэhэн совет литературын үдэрнүүд энээние эли тодоор гэршэлнэ, — гэжэ тэрэ хэлээ.

Энэ бодол hаналыень саашань үргэлжэлүүлэн Александр Рекемчук (Москва) н и и с л э л хотын уран зохёолшодой ажал ябуулгаhаа жэшээнүүдые дурдажа, hонин үгэ хэлэбэ. КПСС-эй XXV съездын урда тээ бүхы орон доторнай — Брестhээ эхилээд Владивосток хүрэтэр, Хойто зүгэй, Сибириин городуудта, Байгал-Амарай түмэр замай участогуудта, табан жэлэй ондоошье барилгануудта уран зохёолшодой уншагшадтаяа уулзалганууд үнгэргэгдөө.

— Бидэнэр, уран зохёолшод зол жаргалта мэргэжэлтэй хүнүүд гээшэбди, — гэжэ Мустай Карим (Уфа) хэлэбэ. — Бидэнэр партиин туhалагшад, коммунизмын үзэл сурталые эдэбхитэйгээр нэбтэрүүлдэг хүнүүд болонобди. Тиимэhээ агууехэ үе сагтаа хүрэмэ зохёолнуудые бүтээхэ ехэ харюусалга бидэнэй урда байна.

Мүнөө үеынород литературын зохёолнууд хадаа агуу реалис үндэhэ hууринууд дээрэ тулгаланхай, коммунизм байгуулалгатай, манай баатар замай түүхэтэй нягта х о л б о о т о й байна гэжэ уран зохёол шэнжэлэгшэ Юрий Барабаш хэлээ. Уран зохёолшо Михаил Алексеев (Москва) литераторнуудай үндэр харюусалга тухай hонирхолтой үгэнүүдые хэлэбэ.

— Совет уран зохёолшын үгэ хадаа уряалхы, хүмүүжүүлхы удхатай байха ёhотой, — гэжэ тэрэ тэмдэглээ. — Бүхы партийна съезднүүд дээрэ, тэдэнэй үндэр ендэрhээ совет литературын хэрэгүүд тухай хэлэдэг байhандань бидэ омогорхонобди. Манай хэрэг хадаа гүрэн түрын удха шанартай хэрэг болоно бшуу.

Үнгэрhэн табан жэлэй туршада Россин литература нилээд ехэ амжалтануудые түйлаа. Һүүлэй үедэ бэшэгдэhэн зохёолнууд, тэдэнэй шанар, залуу бэшээшэд тухай нилээд олон ораторнууд үгэ хэлэбэ. Уран hайханайнгаа талаар бирагүйшэг зохёолнууд хэблэгдэнэ гэжэ үсөөн бэшэ хүнүүд тэмдэглээ. Революциин, дайнай, коллективизациин темэнүүдтэ зорюулагдаhан нилээд томо зохёолнуудай биишье hаа, хүдэлмэришэн анги тухай номууд үшөөл үсөөн байна гэжэ Николай Грибачев (Москва) хэлэбэ. Мүнөөнэй хүдөө нютагай байдалые гүнзэгыгөөр, үргэнөөр харуулха зэргэтэйбди гэжэ Евгений Носов (Курск) тэмдэглээ.

— Мүнөө үеын уран шүлэгэй хүгжэлтэдэ тиимэ аали номгон байдал тогтошоо гэhэн үгэ хүүр гарана. Би энээниие ехэ буруушааха байнаб, гэжэ Юрий Кузнецов (Москва) мэдүүлбэ.

Уран зохёолшод Лев Ошанин (Москва), Анатолий Чепуров (Ленинград), Гариф Ахунов (Казань), Кайсын Кулиев (Нальчик), Анатолий Емельянов (Чебоксары) болон бусад съезд дээрэ дэлгэрэнгы үгэнүүдые хэлээ.

Декабриин 17-до съезд хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлээ.

КПСС-эй ОБКОМДО

...лдэр КПСС-эй об... партиин XXV съезддэ ...гдаhан «СССР-эй ... ажахые 1976—1980 ... хүгжөөхэ гол шэг...» гэhэн КПСС-эй ... проектые хүн зондо ...а хүдэлмэри ябуулха асуудалаар үзэл суртальай хүдэлмэриин эдэбхитэдэй зүблөөн болоо.

Зүблөөндэ хабаадагшадта энэ хүдэлмэриие яажа ябуулха тухай элидхэл КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **А. У. Модогоев** хээ.

ЛЕКТОРНҮҮДЭЙ СЕМИНАР

...йна комитедүүдэй ...үдэй гурбан үдэрэй ... КПСС-эй обком үн...

...эй XXV съезддэ бэ... зорилгонууд тухай, ... сагтахи үзэл сурта...эл тухай, арад зоной ...лай улам hайжар...ан тухай лекцинүү...СС-эй обкомой нэгэ...ретарь нүхэр А. У. ..., партиин обкомой ...нар А. А. Бадиев, ...рюков гэгшэд унша...

... үе сагтахи эрдэм ... революци тухайда, ... үедэхи националь...элгын хүдэлөөн ту...периалис гүрэнүүдэй ...хи зүришэлдөөн ту...адай хүтэлбэрилэг...оодын ба гадаадын ... шүүмжэлэлгэ, лекционно хүдэлмэриие аша үрэ ехэтэй болгохо тухайда КПСС-эй обкомой наука ба hургуулинуудай таhагые даагша Л. Я. Похосоев, партиин обкомой лекторэй бүлэгые ударидагша Д. Д. Очиров, КПСС-эй обкомой лектор А. С. Серебряков, Эрхүүгэй политехническэ институдай кафедрые даагша Ю. П. Тумакова, Зүүн-Сибириин технологическа институдай багша А. Н. Петров, хүдөө ажахын институдай кафедрые даагша Г. И. Хилтухин гэгшэд лекцинүүдые уншаба.

Семинарта хабаадагшад Португалидахи байдал тухай, СССР-эй уласхоорондын байдал тухайда КПСС-эй ЦК-гай лектор Н. В. Подольскиин лекци шагнаhан байна.

В. ШОЙНЕНОВ.

...РЯАДАЙ АССР-эй ЮҺЭДЭХИ ЗАРЛАЛАЙ ...ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ХОЁРДОХИ СЕССИИН НЭЭГДЭХЭ ТУХАЙ

...ряадай АССР-эй ...вно Соведэй сесси ...дэр, декабриин 18-да, үглөөнэй 10 часта Соведүүдэй байшангай Конференц-зал соо нээгдэхэ.

ЭБ НАЙРАМДАЛ ХАМГААЛАГШАДАЙ СОВЕТ КОМИТЕДТЭ

Эб найрамдалай түлөө национальна хүдэлөөнүүдэй түлөөлэгшэдэй Ленинградта болоhон бүхэдэлхэйн конференциин дүнгүүдтэ, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгые болюулхын түлөө, буу зэбсэгүүдые хуряахын түлөө Стокгольмын шэнэ уряае дэмжэhэн олонийтын ажал ябуулгада зорюулагдажа, Эб найрамдал хамгаалдаг совет комитедэй президиумэй үргэдхэгдэhэн заседани декабриин 16-да Москвада болобо.

Эб найрамдал хамгаалха совет комитедэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо академик Е. К. Фёдоров элидхэл хээ.

Дайнай ветерануудай Совет комитедэй түрүүлэгшэ, Советскэ Союзай хоёр дахин Герой П. И. Батов Москвагай станок бүтээдэг «Красный пролетарий» заводой токарь А. Я. Рыбаков, совет эхэнэрнүүдэй комитедэй харюусалгата секретарь З. Т. Фёдорова, нийтын бусад хэдэ хэдэн эмхинүүдэй түлөөлэгшэд үгэ хэлэхэдээ, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгые болюулхын түлөө, буу зэбсэгүүдые хуряахын түлөө олонийтын ябуулга үргэнөөр эмхидхэхэ гэhэн Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй уряае дэмжэжэ байhанаа мэдүүлээ.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй уряае дэмжэhэн мэдүүлгэ Эб найрамдал хамгаалдаг совет комитедэй президиум абаба. Эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүдтэй хамта совет хүнүүд энэ ябуулгада эдэбхитэйгээр хабаадаха гээд этигэн найдаhанаа мэдүүлнэ.

(ТАСС).

01598.

УХИБҮҮД—ЕРЭЭДҮЙН ХАЛААН

ЭХЫН НАНГИН СЭДЬХЭЛҺЭЭ...

Ашата партимнай XXV съездын болохо гайхамшагта үдэрэй улам ойртожо, уласхоорондын эхэнэрнүүдэй жэлдэ зорюулан, түби дэлхэйн залуу басагадай, нангин зүрхэтэ эхэнэрнүүдэй хүдэлөөнэй улам үргэдэжэ, ехэ ехэ хуралдаануудай таһалгаряагүй үнгэргэгдэжэ байһан мүнөө үедэ эхэ, эсэгэ бүхэнэй сэдьхэлдэ ямар бэ даа бодолнууд лаб түрэһэн лэ байха.

Юуб гэхэдэ, мүнөө хүн бүхэн — үбгэн, залуугүй хэһэн лэ ажалаа хараад ябангүй, түрэл орон доторхи, мүн дэлхэй дээрэхи бүхы һонинуудые, асари ехэ хубилалтануудые мэдэжэ абахые хүсэдэг болоо гээшэ. Энэнь ехэл баярламаар. Гансахан һүүлэй дүрбэн жэлэй туршада түрэл ажахыдамнай, тоонто нютагтамнай ямар ехэ хубилалта болоо гээшэб? Юрэдөө, үдэр бүхэндэ хаража байхадаа ойлгогдоошьегүй байжа магад.

Хонишоноор хүдэлмэрилжэ эхилһээр хори гаран жэл болобоб. Энэ хугасаа соо яһала ехэ юумэ хараа, үзөөшьеб. Бэрхэшээлтэ элдэб ушаршье тохёолдоо. Теэд сугтаа ажалладаг нүхэдтэйгөө хамта оролдоһоной ашаар тэдэ бэрхэшээлнүүд дабагдаа гэжэ хэлэлтэй. Үнэн дээрээ хонишоной ажал тиимэшье бэлэн бэшэ юм. Энээниие юунһээ үндэһэлэн хэлэнэбши гэхэдэ, урдандаа һаалишанаар ажаллахадаа өөрөө энэ хүдэлмэри бэлэн шэнгеэр бодогшо һэм. Һүүлдэнь эхэ хонидые даажа абаад байхадаа нилээд тээлмэрдэжэ, аха нүхэдэй заабариин хүсөөр лэ жэл бүри дүршэжэ, хонишоной бэшэгдээгүй «нюусые» ойлгоһоной ашаар амжалта туйлагдажа эхилээ һэн. Тиигэжэ 1969 онһоо хойшо мүнөө хүрэтэрөө 100 эхэ хонин бүриһөө 100, мүн дээшэшье хурьга абажа, хонин бүхэнһөө ноохо хайшалха түсэбөө үлүүлдэг болоһон байнабди.

Имэрхүү амжалта гансашье би туйлаа бэшэб, мүн ажахымнай олохон хонишод, жэл бүри эрхим илалтатай гарана. Теэд зарим хүнүүд хонишод, механизаторнууд, һаалишад болон совхозой бусад хүдэлмэрилэгшэд туйлажа, олоной дунда магтуулхадань, оролдоһоной ашаа үрэ гэжэ тоолонгүй, харин аза талаанийн тудаба гэһэншүү хөөрэлдэдэг байна. Угайдхадаа наһатай болоһон, эхэ, эсэгэнэрынь аад, энэ һанамжаяа өөһэд хоорондоо бэшэ, харин залуушуулай байтар, үхибүүдэйнгээ дуулахаар хэлсэдэгынь гэмшэлтэй.

Хоёрдохёор, зарим гэртэхин үхибүүдэйнгээ һургуулидаа муугаар һураһадань үхэршэн, хонишон, малшан болохош гэжэ байжа занадаг байха юм. Тиихэдэ хүбүүд, басагадайнгаа дунда һургуулияа дүүргэхэдэнь, заал һаа училищи, техникумдэшье һаань оруулхые оролдоно. Энэньшье буруу бэшэ юм aаб даа. Хүн бүхэн түрэһэн үриеэ һургуулитай, мэргэжэлтэй болгохые оролдохол ёһоороо оролдоно. Зүгөөр минии һанахада, дунда һургуулияа дүүргэжэ гараһан залуушуул заабол дуратай мэргажэлээ шэлэжэ шудалхадаал саашадаашье урагшатай ябадаг ха юм. Тиин гэһээ хүбүүд, басагаднай эхэ, эсэгынгээ идхалга, заналгаар техникум, институтда ороходоо бултадаа тэрэ мэргэжэлээ шудалангүй, һургуулияа орхижо, хаанаб даа городто завод, фабрикада хүдэлмэрилнэ. Тиигээд лэ хойто жэлыньшье дуратай һургуулидаа орожо шадангүй, оройдоошье орхижорхино.

Гурбадахяар, бидэ үхибүүдэйнгээ һургуулияа үргэлжэлүүлжэ шадаагүй һаань, дахуулаад, ажалда һургажа хүдэлмэрилхын орондо совхоз соо үлэбэлшни һаалишан, хонишон болгохо, тракторай шорой тоһон соо юу зууралдахашниб гэлдэн дуратай тээшэнь город түхеэржэ эльгээхэ ушарнууд үзэгдэнэ.

Һүүлэй жэлнүүдтэ дунда һургуулияа дүүргэһэн гү, али сэрэгэй албанһаа табигдаһан залуушуул диилэнхидэээ совхоздоо үлэжэ ажалладаг, удаань ажахынгаа тэдхэмжэ (стипенди) дээрэ һургуулияа үргэлжэлүүлдэг болоо. Жэшээлбэл, тракторист Антон Самбилов «К-700» түхэлэй трактораар газар хахалхадаа даабаряа холо үлүүлжэ, мүрысөөндэ эрхимлэдэг байгаа. Мүн Аматхаанай гүүртэдэ ажалладаг Света Эрдынеева, хонишон Валентина Балданова, механизатор Валерчй Будаев гэгшэд һара бүхэндэ эрхимлэжэ, ходо түрүүшүүлэй зэргэдэ ябадаг болонхой. Эдэнэрнай бултадаа нёдондо, урзанданай һургуулиин һурагшад ха юм. Эдэ залуушуул зоной дунда магтуулхадаа аза талаанай ашаар бэшэ, харин ажалдаа оролдосотой шударгыгаар, үнэн зүрхэнһөө хандажа хүдэлхэдөөл эрхим амжалта туйлана бшуу. Хэрбээ үхибүүдэй бултадаа иигэжэ ажаллабал, ажахымнай экономико хараа байса бэхижэжэ, түсэб, уялганууд жэншэдгүй бэелүүлэгдэхэл байгаа.

Һүүлэй жэлнүүдтэ залуушуулнай урдынхиһаа олоор ажахыдаа үлэнэ гээд урид хэлээ һэмди. Теэд үлэжэ малшанаар гү, али механизатораар хүдэлхэдөө ажалдаа улам шунахайгаар хандадаг болохынь тула сүлөө сагаа тон тааралжатай, хүхюунээр үнгэргэхэ арга олгохо бологдоно. Залуу наһан гээшэмнай хододоо хүлгөөтэй, солбон согтой һэмнай даа. Наһатай бидэндэ мүнөө концерт, кино бүхэниие алгадгүй хаража байха үе бэшэ бшуу. Сүлөөтэйшье һаа, ажалдаа дарагдашоод, амархаһаа үлүү һайн юумэн үгы болошоод байдаг. Харин залуушуул бүхэли үдэртөө ажаллабашье, хүхихэ, сэнгэхэ хүсэлтэй байна ха юм.

Эдэ бүгэдыень ойлгохогүй зарим үхэршэд, хонишод залуушуулые дахуулха дурагүй, үдэшэ бүхэндэ кино, концерт харахала ошоно гэлсэдэг. Тиимэһээ совхозой комсомолой, партийна организацинууд, сомоной Совет уран һайханай бүлгэмүүдые һайнаар эмхидхэжэ, холо, ойрыншье һаань хамаагүй, фермэ, отарануудта ошожо, һонирхолтой концерт таһалгаряагүй харуулжа байха талаар тодорхой хэмжээ абадаг һаань, һайн бэлэй. Тиихэдэ нүүдэл кино одоол таһалдаагүй һаа һайн һэн. Юуб гэхэдэ, эдэ бүхы соёл культурын эрилтэнүүдые хангаха талаар эмхидхэлэй хүдэлмэриин муу дээрэһээ совхоздо үлэһэн залуушуул холын отара, гүүртэнүүдтэ ошохо дурагүй байна ха юм. Илангаяа эхэ хонидой отарада залуушуул хүдэлхэ дурагүй байдаг. Юуб гэхэдэ, хонишод заабол таруугаар байражанхай, хүбүүд, басагадай олоороо сугларжа, ажаллахын аргагүй гээшэ. Тиихэдэнь һаалиин гүүртэ манда орходоо ондоо байдалтайшье һаа, ажалынь хүшэр, оньһожоруулгань тулюур туйган зандаа. Энэ талаар хэлэхэ болоо һаа, захагүй дутагдалнууд ажахы бүхэндэ бии. Тиимэһээ нэн түрүүлэн энээндэ гол анхаралаа хандуулхаар болоо хабди гэжэ һананаб.

Саашань совхоз соо ябуулагдадаг хүмүүжүүлгын хүдэлмэри тухай хэлэхэ болоо һаа, һүүлэй үедэ дунда һургуулиин багшанар, совхозой партийна организаци, сомоной Совет ехэ хүдэлмэри хэнэ. Тусхайлан хэлэбэл, залуушуулай үдэшэнүүд хирэ-хирэ үнгэргэгдэжэ, һургуулиин һурагшадтай тусхай уулзалга эмхидхэгдэнэ. Тэндэ гол түлэб түрүүшүүлэй амжалта, совхозой хүгжэлтэ тухай хөөрэжэ үгэдэг, ёһото байдалтайнь дүтөөр танилсуулдаг байна. Энэнь ехэ аша туһатай байһанаа харуулжа захалаа. Мүнөө хүн бүхэнһөө шахуу асуубалтнай, ажахыгаа табан хуруундаал мэтэ мэдэхэ болонхой.

Бригадынгаа хонишодой амжалта, саашанхи зорилго тухай хэдэн үгөөр хэлэнгүй үнгэрхын аргагүй хэбэртэй. Байгша ондо СССР-эй ВДНХ-гай Хүндэлэлэй грамотаар, «Москвич-408» түхэлэй автомашинаар шагнагдажа, хэһэн ажалайнгаа ниимэ үндэр сэгнэлтэдэ хүртэһэндэ баяртай байһанаа мэдүүлнэб. Отарымнай хонид түрүүшынхиеэ түллэхэ зуһагууд юм. Хүшэ тамираар яһала һайн, Искусственна аргаар үрэжүүлхэ хүдэлмэримнайшье урагшатайгаар ябуулагдаа. Гэбэшье, бидэ 1976 ондо урдынхидаал адли олон хурьга абаха найдалгүйшье һаа, 100 эхэ хонин бүриһөө 110-һаа үсөөч бэшэ хурьга түлжүүлхэ зорилготойбди. Үбһэ тэжээлшье хүсэд бэлэдхэгдэнхэй.

Өөрынгөө ажалай зарчм амжалта тухай тобшохоноор хэлэхэдээ, би заабол намайе һажаажа ажаллахадаа, амжалта туйлаха гэнэгүйб. Хүн бүхэн хүдэлмэридөө дүршэлтэй, өөрын оньһон аргатай байдаг. Тэрэнээ улам нарижуулхые оролдодог гээшэ. Тиимэһээ энээн тухай онсо заабари хэлэһэнэй үлүү юм бэзэ.

Түгэсхэлдэнь юун гэжэ хандахаа хүсөөбиб гэхэдэ, түрэл ороноо улам бүри дэмбэрэлтэй баян болгохын тула нэн түрүүлэн һайнаар ажаллахын хажуугаар ерээдүйн халаанаа бэлдэхэ, үри, ашанараа ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ, һургаха болонобди. Энээндэ эхэ, эсэгэ бүхэн — бүхы наһатайшуул үнэн зүрхэнэй анхарал хандуулха аабза гэжэ хүлеэгдэнэ.

Ц. БАДМАЕВА,
Хурамхаанай аймагай Гааргын совхозой ахалагша хонишон, СССР-эй Верховно Соведэй депутат.

РЕДАКЦИҺАА: дээрэ толилогдоһон «Эхын нангин сэдьхэлһээ» гэһэн статья соогоо автор колхоз, совхозуудай хонишод, малшад болон механизаторнуудай ерээдүйн халаан — хүдөөгэй залуушуулые эдир наһанһаань ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ, һургаха тухай өөрынгөө һанамжа дурадхал тухай дэлгэрэнгыгээр хэлэбэ. Хоёрдохёор, мүнөө үедэ ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна, профсоюзай организацинууд, сомоной Совет гүүртэ, отарануудта ажалладаг хүбүүд, басагадта сүлөө сагаа хүхюун сэнгэлигээр үнгэргэхэ арга олгохо, малшадай хүшэр хүндэ ажалыень хүсэдөөр оньһожоруулха, хүдэлмэринень хүнгэдхэхэ талаар тодорхой хэмжээнүүдые абаха уялгатай гэжэ тэмдэглэнэ. Гурбадахяар, өөһэдынгөө үри бэеын, ашанарайнгаа эрдэм һургуулитай боложо, өөрынгөө дуратай мэргэжэл шудалаад, ажалдаа оролдосотой шударгыгаар, харюусалгатайгаар хандадаг болохын тула эхэ, эсэгэ бүхэн — бүхы наһатайшуул гүн сэдьхэлһээ һаналаа табиха ёһотойбди гээд хандаһан байна.

Хурамхаанай аймагай Гааргын совхозой ахалагша хонишон, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Цыбикжап Аюшеевна Бадмаевагай статья анхаралтайгаар уншахыень «Буряад үнэн» газетын редакци уншагшадтаа дурадхаад, тус асуудалаар өөрынгөө һанамжа, дурадхалнуудые бэшэжэ эльгээхыень хүсэнэ. Юуб гэхэдэ, мүнөө ерээдүйн халаание һурган бэлдэжэ, хүмүүжүүлхэ, мүн энэ хэрэгтэ ушардаг дутагдалнуудые усадхаха гээшэ хүн бүхэнэй анхарха хэрэг болонхой бшуу.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ХҮТЭЛБЭРИЛХЫ НҮЛӨӨН ДОРО

Арадай хиналтын органууд хадаа партийна организацинуудай хүтэлбэри доро хүдэлхэ ёһотой. Тиимэһээ коллективэйнгээ ажабайдалай алишье талыень хараа соогоо байлгахын тулада арадай хинагшадай хүдэлмэриие эдэбхижүүлжэ, ажал хэрэгээрнь ходо һонирхожо, туһа хүргэжэ байха зорилготой байһанаа партийна харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд огто мартахагүй зэргэтэй.

Манай Коммунис партиин ЦК тус асуудалда ехэ анхарал хандуулна. Жэшээлхэдэ, «Латвиин ССР-эй арадай хиналтын органуудые партийна талаар хүтэлбэрилхэ тухай» абаһан тогтоолынь мүнөө үедэ үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэнэ, партийна бүхы организацинуудай энэ талаар ябуулха хүдэлмэриин хүтэлбэри боложо үгэнэ.

Манай Онохойн модоной комбинадай партийна организацида арадай хинагшадай хүдэлмэриие хүтэлбэрилхэ хэрэг муу бэшээр табигданхай гэжэ хэлэхэ байнаб. Энэ хэлэгшынгээ хэр зүб байһыень тодорхой жэшээнүүдые дурдажа харуулхые энэ тэмдэглэл соогоо оролдохо хүн бэзэб.

Нэн түрүүн хэлэхэдэ, арадай хиналтын бүхы бүлэгүүдэй түрүүлэгшэнэр партийна эхин организациингаа бюрогой гэшүүд юм. Гадна секретариин орлогшонороор заал һаа һунгагдадаг. Эгээл эдэбхитэй хүдэлмэришэдэй дунда хүндэтэй коммунистнуудта энэ харюусалгата тушаал даалгагдана. Тиихэдээ эдэ нүхэд өөһэдыгөө гансаарданграар һанахагүй болоно. Юуб гэхэдэ, бүхы партийна организациин түлөөлэгшэ байһанаа, нүхэдэйнгөө этигэжэ, найдажа байһаниие тэдэнэр һайн ойлгоно бшуу.

Арадай хиналтын бүлэгүүдэй түрүүлэгшэнэр комбинадай парткомой заседани дээрэ баталагдадаг.

Парткомой хүдэлмэриин түсэб соо арадай хинагшадай хүдэлмэридэ хабаатай хэмжээ ябуулганууд үргэнөөр хараалагдаһан байдаг. Комбинадай гол бүлэгэй түрүүлэгшэ квартал бүхэнэй һүүлдэ парткомой урда тоосодог. Тиигээд удаадахи квартал соо юу хэхэ тухайнь хөөрэлдөөн боложо, түсэбынь баталагдадаг юм.

Цехүүд болон участогуудай бүлэгүүдэй түрүүлэгшэнэр партбюрогой заседани дээрэ, партийна хамтын суглаанда тоосоно. Түсэбынь баһал эндэ баталагдадаг ааб даа.

Түсэбүүд соо хараалагдаһан хэмжээ ябуулгануудые саг болзор соонь бэелүүлхын тулада арадай хиналтын бүлэгүүдэй гэшүүдһээ гадна, эдэбхитэдые — инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдые, алба хаагшадые, комсомолшуудые, профсоюзай гэшүүдые олоор элсүүлхэ шухала гэжэ ойлгоһон тула партийна организацимнай энэ талаар ехэ туһа хүргэнэ. Тиихэдээ арадай хинагшадай үүргые дүүргэһэн хүнүүд партийна даабари дүүргэһэн болоно гээшэ.

1974—1975 онуудай парткомой түсэбэй ёһоор тэрэнэй заседанинууд дээрэ 1-дэхи, 4-дэхи участогуудай, РММ болон ДОЦ-ой партийна организациин секретарьнар арадай хинагшадай хүдэлмэриие хэр зэргээр хүтэлбэрилжэ байһан тухайгаа тоосоо. Гадна энэл хугасаа соо гаражай, РСУ болон ЖКО-гой, ДСП-гэй болон 1-дэхи, 4-дэхи участогуудай партийна суглаанууд дээрэ «Арадай хиналтын бүлэгүүдэй хүдэлмэриче саашадань һайжаруулха тухай» асуудал үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдээ һэн.

Һара, квартал бүхэндэ табиһан түсэбһөө гадуур комбинадай дирекци болон парткомой үгэһэн даабаринуудые арадай хинагша дүүргэнэ. Тиихэдэнь эдэнэр тон харюусалга ехэтэйгээр хандажа, саг болзор соонь дүүргээд лэ байдаг.

Шалгалта болон рейднүүдэй дүнгүүдые саг дары соголборилжо, шэнжэлэн хаража үзөөд, ушарһан дутуу дундануудые усадхаха талаар хэмжээнүүдые арадай хинагшадай абахада, партком, партийна эхин организацинууд ехэ туһа хүргэнэ. Заседанинууд дээрээ энээн тушаа асуудалнуудые табижа, дирекцитэеэ суг тодорхой хэмжээ ябуулганууды бэелүүлнэ. Иигэжэ үгээ һайнаар ойлголсожо хүдэлһэнэй аша үрэ ехэ, хамтын хэрэгтэ туһатайшье байһаниинь лаб гэжэ һанагдана.

Гадна комбинадаймнай дирекци болон партком онсо шалгарһан арадай хинагшадые моральна болон материальна талаар урмашуулжа байхые яһалашье оролдодог. Һүүлэй хэдэн жэл соо эрхимэй эрхим 40-өөд арадай хинагшад шагнагдаһан байна.

Дээрэ дурсагдаһан хэдэн жэшээнүүд дээрэһээ абаад харахада, манай партийна организациин арадай хинагшадай ажал хэрэгээр ходо һонирхожо, туһалжа, хүтэлбэрилжэ байдагынь элирнэ гэжэ һанагдана.

Энээнэй аша үрэнь ехэ гээд тэмдэглээ һэмди. Үнэхөөрөөшье, Онохойн модоной комбинадай арадай хинагшадай хүдэлмэри яһала һайнаар ябуулагдана. Үйлэдбэри дээрэ болоод манай ажабайдалда ушардаг дутуу дунданууд арадай хинагшадай хёрхо харасаһаа хажуу тээ үлэнгүй, саг дары усадхагдана. Тиигэжэ табан жэлэй түсэб болон уялгануудые сүм дүүргэхэ хэрэгтэ эдэнэр өөһэдынгөө горитой хубитые оруулна гээшэ.

Комбинадай партийна олонхи эхин организацинуудта арадай хиналтын бүлэгүүдые хүтэлбэрилхэ хэрэг эрхим һайнаар табигданхай гэжэ тэмдэглэмээр. Организацинуудай гэшүүд энэ шухала хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, арадай хинагшадта горитой туһаламжа үзүүлнэ.

1-дэхи участогай (секретаринь А. И. Унагаев,) ДСП-гэй цехэй (секретаринь Н. Г. Агильдина), гаражай (секретаринь И. Д. Ярущак) болон бусад партийна эхин организацинуудые эндэ тэмдэглэмээр. Эндэхи коммунистнууд арадай хинагшадай ажалые партийна хүдэлмэриин нэгэ шухала хэрэгынь гэжэ тоолодог тула хүтэлбэрилхы үүргэеэ урагшатай һайнаар бэелүүлнэ.

Гэбэшье зарим тээгүүр энэ хэрэг муугаар ябуулагдана. 4-дэхи участогай, РММ-гэй, ОРС-ын партийна эхин организацинууд арадай хинагшадай хүдэлмэридэ анхаралаа үшөөл багаар хандуулна гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Тиимэһээ арадай хиналтын бүлэгүүд болон постнуудай ажал ябуулгань аша үрэ багатай байна. Тиинишьегүй яахаб даа. Үнгэргэгдөө болоһон рейд, шалгалтануудай дүнгүүдые зүбшэн хэлсэжэ, тодорхой хэмжээнүүдые саг соонь абахые оролдодоггүй байхадань, энэ шухала хэрэг урагшагүйдэнэ ха юм. Гадна арадай хинагшадай юу хэжэ байһыень олондо мэдээжэ болгохо хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандадагынь баһал голхорол түрүүлнэ.

Эдэ организацинуудай секретарьнар нүхэд Комаров, Сергеичев, Лебедев гэгшэдтэ дутуу дундануудаа усадхагты гэһэн заабариин нэгэтэ бэшэ үгтөөшье һаань, анхарал татама юумэ хээгүй байһаар.

Комбинадаймнай арадай хиналтын гол бүлэг партийна болон профсоюзай саг үргэлжын комиссинуудтай, «Комсомолой прожектортэй» хүдэлмэриеэ нэгэдүүлэн ябуулхые оролдоно. Тиихэдээ суг үнгэргэхэ хэмжээ ябуулгануудые түсэб соогоо хараалдаг болонхой.

Арадай хиналтын органуудай ажал хэрэгэй бүхыдөө урагшатай байһаниинь партийна хүтэлбэриин шанар һайнтай болоһонтой нягта холбоотой. Хүдэлмэриинь саашадань һайжаруулхын тулада горитой хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэээр мүнөө түсэблөөд байнабди.

Мүнөө үедэ комбинадаймнай арадай хинагшад КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө тэмсэнэ. Тиихэдээ арбадахи табан жэлэй эрхим шанарай түлөө тэмсэлэй табан жэл болохо байһыень хараадаа абажа, энэ талаар юу хэхэ байһанаа тодорхойлон, холын хараа бодолтойгоор хүдэлхэ уялгатай.

Ц. ЦЫБАНОВ,
комбинадай парткомой секретариин орлогшо.



Виктор Петрович Кириллов Тимлюйн шиферэй заводто ажаллажа эхилһээр үнинэй юм. Тэрэ 1973 ондо дэлгэрһэн мүрысөөндэ онсо эрхимлэжэ, коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: машинист В. П. Кириллов.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото

МҮРЫСӨӨ ҮҮСХЭГШЭД

БААТАРАЙ НЭГЭ МИЛЛИОН...

Социалис Ажалай Герой, 1975 оной Гүрэнэй шангай лауреат П. В. Попов түрүүтэй Тюмениин модошодой томодхогдоһон комплексно бригада энэ түсэбтэ табан жэлэй эхинһээ хойшо 1 миллион кубометр модо бэлдээ. Сибириинхид һалбари соогоо түрүүлэн иимэ үндэр үрэ дүн туйлажа, табан жэлэй түсэбөөр хараалагдаһан даабаряа хоёр дахин үлүүлэн дүүргэһэн байна.

«Нэгэ миллион кубометр модо бэлдэхын түлөө» мүрысөөн аяар 1971 ондо эхилээ һэн. Тиихэдэ П. В. Попов болон тэрэнэй нүхэд ой соо нэгэ хахад халаанай хүдэлмэри эмхидхэхэ гэһэн үүсхэл гаргаа һэн. Иимэ аргаар хүдэлхэдэ, оньһон техникэ һайнаар ашаглагдаха, бригадын гэшүүн бүхэнэй ажалай бүтээсэ дээшэлүүлэгдэхэ байгаа бшуу. Түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ коллектив 110 мянган кубометр модо бэлдээ һэн.

— Энэ хадаа бригадын ямар арга боломжотой байһанай түрүүшын шалгалта болоһон юм, — гэжэ Павел Васильевич хөөрэнэ. — Удаань ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, хүдэлмэриин сагые алмаха, һаатан зогсолгые хороохо шэнэ замуудые хамтаараа бэдэржэ эхилээ һэмди. Зохёохы бэдэрэлтэ ехээр туһалба: гансал энэ жэлэй түрүүшын квартал соо бидэ 100 мянганһаа дээшэ кубометр модо бэлдэһэн байнабди...

Нэгэ хахад халаанаар хүдэлдэг болоходоо, П. В. Попов модо бэлэдхэлэй техникэ хоёр халаанаар, удаань түхэреэн сүүдхэ соо хүдэлгэдэг болгоһон байгаа. Энэнь ямар удхатайб гэхэдэ, модо унагаагшад үдэртөө модо бэлдэдэг, бэшэ сагтаа механизаторнууд энээниие газаашань гаргажа таллуулаад, обоолдог байгаа. Тиихэдээ бригадир сагаа шадаал һаа, ехээр алмахые хүсэдэг бэлэй. Модо отолходоо, түгсүүл үлөөнгүй абажавхихада, оньһон техникэ эбдэрхэгүй, тракторнууд хурдан түргөөр ябаха аргатай байна. Уридшалан хараалһан газарнуудта модо обоолходо, эндэһээ модо доодо складуудта зөөхэ хэрэгые хүнгэдхэдэг байна. Модо таллуулдаг тракторнууд, ашаха түхеэрэлгэнүүд халаанһаа халаан бүхэндэ һайнаар тушаагдадаг юм. Нэгэ трактор саг үргэлжэ бэлэн табяатай байдаг һэн. Гол машинын эбдэрщоо һаань, тайга соохи габшагай халуун ажал замхадаггүй бэлэй. Дүтэрхы мэргэжэл шудалха гээшэ энэ бригадын гэшүүдэй нангин зорилго болонхой. Жэшээнь, модо унагаагша трактор жолоодожо, модоной гэшүүһэ шулагша боложо шадаха ёһотой.

Эндэ тэндэ модо отолжо эхилхынгээ урда тээ ошоод тойронхи байдалые заабол шэнжэлжэ үзэхэ гээшэ бригадирай гол зорилго болоно гээд Павел Васильевич тоолоно. Сэрэгэй начальниктай адли тэрэ буртаг тайгын гүн руу хаанаһаань «добтолхо» ёһотойб гэжэ бодомжолдог байна. Тиихэдээ сагдуул мододые гэмтээхэгүйн тула анхаралаа ехээр табидаг юм.

П. В. Поповой бригада түрүүшүүлэй тоодо орожо, хүдэлмэриин вахтова арга нэбтэрүүлһэн байгаа. Намаг налхитай Тюмениин тайга соо зундаа үндэр дээрэ газарта һуурин тосхонууд шадар модо бэлдэхэ аргатай юм. Ольбо унахада, үбэлэй харгыгаар модошод холын рай-онуудта гаража, модо бэлдэдэг байна. Зундаа вахтова аргаар модо бэлдэхэ тухай һэн дурадхалые Павел Васильевич оруулһан байгаа. Эрхим һайн модотой алдо холын тайга соо модошодой байха саг зуурын отог барижа, хүдэлмэришэдэй халаануудые вертолёдуудаар недели бүхэндэ тиишэ абаашадаг юм. Ольбо унатар эдэнэр нилээд ехэ модо бэлдэдэг. Харин үбэлдөө мүлһэн дээгүүр гаргагдаһан харгыгаар энээниие доодо складуудта зөөдэг байна.

Павел Васильевич бүхы шэнэ арга онолнуудаа адли мэргэжэлтэй нүхэдтөө хөөрэжэ үгэдэг юм. Тэрэнэй бригадын бааза дээрэ түрүү дүй дүршэлэй бүхэсоюзна һургуули эмхидхэгдэнхэй. Ороной элдэб районуудһаа — Камчаткаһаа Закарпати хүрэтэрхи модошод энд ерэжэ, һуралсаһан байна. Эдээнтэй мүрысэгшэд — хүршэ леспромхозуудтай хүдэлдэг Социалис Ажалай Герой Н. А. Коуров, Ленинэй орденой кавалер И. Г. Дранченко болон бусад түрүү модошондо ходо айлшаар ерэдэг. Үндэр ехэ үрэ дүнгүүдые туйлахадаа томодхогдоһон эдэ бригадануудта дайшалхы мүрысөөн дүй дүршэлөө халан абалсалга туһалһан байна. Жэшээнь, энэ жэлдэ Н. А. Коуровай коллектив 300 мянган кубометр, харин табан жэл соо хамта 800 мянган кубометр модо бэлдэхэ түсэбтэй байгаа.

Мүнөө «Тюменьлеспром» гэжэ нэгэдэлдэ томодхогдоһон 150 комплексно бригада П. В. Поповой аргаар хүдэлнэ. Энэнь түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэлэй жэлдэ 10 миллионһоо үлүү кубометр модо түрүүшынхеэ бэлдэхэ арга Тюмениин модошодто олгоод байна.

(ТАСС).

ОБЛАСТНОЙ ПАРТКОНФЕРЕНЦИИН ДЕЛЕГАТ

35 ЖЭЛЭЙ ТУРШАДА

«Эрдэм» колхозой Дэбээнэй һү һаалиин фермэ комсомол-залуушуулай коллектив гэжэ нэрэтэй. Эндэ найман һаалишан, үнеэдые харууһалдаг хоёр малшан, гурбан туһалагша хүдэлмэрилэгшэд хүдэлдэг юм. Эдэнэй долоон басагадынь комсомолой гэшүүд, гурбаниинь Коммунис партиин гэшүүд. Фермын энэ коллектив угаа бэтэй, ажалша бэрхээрээ суута гаранхай.

Тус фермэ дээрэ аяар гушан табан жэлэй туршада Ашагта Дугаржаповна Дансорунова һаалишанаар ажаллана. Колхозой парткомой секретарь Василий Сосорович Тапхаров энэ һаалишанай ажал хүдэлмэри тухай хөөрэхэдөө, тэрэ фермын агитатор, залуушуулые һурган хүмүүжүүлэгшэ юм гэжэ омогорхон хэлэбэ. Залуу малшадые ажалай дүй дүршэлдэ һургадаг багша ябаха гээшэ ехэл хүндэтэй, харюусалгатай гэжэ һанагдана. Коммунис партиин зэргэдэ гушан жэл соо ябахадаа, Ашагта Дугаржаповна өөрынгөө мэргэжэлдэ хэды олон залуушуулые һургаа, бэрхэ малшад болгоо гээшэб! Энэ асуудал маниие ехэтэ һонирхуулжа, Дэбээнэй фермэдэ ерэхэ, Ашагтын ажал хүдэлмэритэй танилсаха хэрэг гараа һэн. Үглөөнэй һаалиин һүүлдэ бидэ энэ фермэдэ ерэжэ, Ашагта Дугаржаповнатай хөөрэлдөөбди, фермын малшадай ажал хэрэгтэй танилсаабди.

Ашагта өөр тухайгаа балай ехэ хөөрэжэ үгэнэгүй, даруу зантай хүн байба. Харин фермынгээ коллектив, ажал хэрэг тухайнь, бодомжотойгоор, яарангүйгөөр хөөрэнэ.

— Манай фермэдэ хамтадаа найман һаалишад хүдэлнэ. Намһаа бэшэмнай залуушуул. Зарим нэгэниинь жэлһээ үлүүхэн хүдэлһэн, нүгөөдүүлынь арбан класс дүүргээд, энэ зун ерэһэн басагад. Хүдэлмэри хэхэ дуратай, бэрхэнүүд. Эдэ залуушуулда хаба шадалаараа туһалдагби, мэдээгүй, шадаагүй юумэнүүдынь заажа, хэлэжэ үгэдэгби, — гэжэ Ашагта Дугаржаповна зугаалба.

Дэбээнэй фермэ ганса колхоз соогоо бэшэ, бүхы Сэлэнгын аймагай һү һаалиин түрүү фермэнүүдэй нэгэн гэжэ тоотой. Энэ фермын һаалишад жэл бүри һү һаалияа дээшэлүүлжэ байдаг. Эндэхи һаалишад юһэдэхи табан жэл соо 16155 центнер һү һааха даабаритай байгаа. Тэрэнээ энэ жэлэй октябриин 7-до дүүргэһэн байна. Мүнөө эндэхи малшад арбадахи табан жэлэй түсэбөөр хүдэлжэ байнхай. Иимэ амжалта туйлаха хэрэгтэ Ашагтын үүргэ тон ехэ.

Ашагта Дугаржаповна юһэдэхи табан жэлэй туршада һү һааха түсэбөө аяар энэ жэлэй февраль соо дүүргэһэн байна. Энэ һаалишан Ленинэй, Ажалай Улаан Тугай орденуудаар, хэдэн олон медальнуудаар шагнагданхай. Энэ хадаа имагтал ажалдаа онсо шалгарһанайнь, габьяата хэрэгэйнь һүлдэ тэмдэгүүд болоно бшуу.

— Ашагта Дугаржаповна, үнэхөөрөө, маниие хүмүүжүүлэн һургагша, багшамнай гээшэ. Хайшан гэжэ нарай тугал харууһалхаб, шэнэ гунжадые тугаллуулхаб, шэргэжэ эхилһэн, һая түрэһэн малые эдеэлүүлхэб гэхэ мэтые манда хурга хухадгүй хэлэжэ, заажа үгэдэг һайн һайхан заншалтай, эхэ мэтэ хүн гээшэ. Би Ашагта Дугаржаповнагайл оролдолгоор, һургаалаар һаалишан мэргэжэлтэй болооб, — гэжэ республикын Верховно Соведэй депутат, колхозой түрүү һаалишадай нэгэн ВЛКСМ-эй гэшүүн Наталья Лхамажапова хэлэнэ.

Нүхэр Дансорунова гушан табан жэл соо һаалишанаар хүдэлхэ үедөө 20 басагадые һаалишанай орёо, хүндэ мэргэжэлдэ һургаа. Эдэнь бултадаа мал ажал дээрэ хүдэлнэ, ажалай түрүүшүүлэй зэргэдэ ябана. Мүнөө жэлдэ Дэбээнэй фермэ дээрэ долоон залуу басагад һаалишанаар хүдэлхэеэ ерээ. Тэдэнэй хүдэлмэридэ туһалха хэрэг баһал гараба. Теэд энэ шухала хэрэгые Ашагта Дугаржаповна хүсэндэнь хүргэхэл байха.

Ашагта Дансорунова фермын агитатор, залуушуулые ажалда һургадаг багша байһан туладаа суг хүдэлдэг малшадаа фермын улаан булан соо суглуулжа, түрүү малшадай дүй дүршэл тухай хөөрэдэг, залуушуулай ажал хүдэлмэриин ямар байдалтай байһан тухайнь һайса хэлэдэг заншалтай. Жэшээнь, ноябрь һарада XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Тадзина Сибировна Закировагай шэнэ түрэхэ гунжадые хайшан гэжэ тугаллуулдаг дүй дүршэл тухай залуу һаалишадтаа хэлэжэ үгэһэн байна.

Ашагта Дугаржаповна Дансорунова өөрөө шэнэ, үндэр амжалтын түлөө тэмсэхэдээ, имагтал бүхы фермымнай амжалта улам ехэ болоһой, һаалишан бүхэнэй амжалта ехэ байһай гэжэ, тэдэнэй нэрэ хүндые үргэхэ гэжэ оролдодог хүн шуу. Ашагта Дугаржаповнагай һаалишадтайгаа хөөрэлдэжэ һууxые харахада, энхэргэн сэдьхэлтэй эхэ шэнги байдаг. Газетэ, журнал, гартаа бариад лэ зугаагаа эхилдэггүй, харин юрэнхы гэр бүлын байдалһаа удха залгуулан хөөрэлдөө дэлгэдэг хадань бултадаа анхаралтайгаар шагнан һуудаг бэшэ аал даа.

Фермын агитатор байха, залуушуулые ажал хэжэ һургаха гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ. Ашагта Дугаржаповна Дансорунова урданай коммунист (1945 онһоо партиин гэшүүн) хүн һэн тула энэ хүндэтэ партийна даабариие нэрэ солодоо хүрэмөөр бэелүүлжэ ябана бшуу.

Б. ШИРЕТОРОВ.



ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

Яруунын совхозой суута һаалишан Хандажап Гармаевна Эрдынеева һү һааха юһэдэхи табан жэлэйнгээ түсэб гурбан жэл юһэн һара соо дүүргэһэн байна. Иигэжэ түрүү һаалишан түсэбөөр хараалагдаһан 2411 центнерэй орондо 2600 центнер һү һаагаа һэн. Хандажап Гармаевна габшагай ажалайнгаа түлөө «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнагдаһан юм. Яруунын ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй депутат. Эрхим һаалишан Хандажап Эрдынеева мүнөөшье ажалай үндэр амжалтануудые туйлан хүдэлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Х. Г. Эрдынеева.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ШЭНЭ КОМПЛЕКС ТУШААГДАБА

Энэ жэл малайнгаа үбэлжэлгые яһала һайн бэлэдхэлтэй угтажа байнабди. Халуун намарһаа эхилжэ, хони малай 6 байра заһабарилагдаа, һэльбэн шэнэлэгдээ. Һүүлшын хоёр жэл соо эхэ хониной отарын байрануудые заһабарилха түсхай бригада эмхидхэгдэнхэй юм. Мүнөө тэрэ бригада отара, гүүртэнүүдээр ябажа, хорёо, хото заһабарилна, дулаална, байрануудай сонхо шэлллэжэ, хушалтыень һэльбэнэ.

Энэ намар 400 үхэрэй шэнэ комплекс ашаглалгада үгтөө. Һаалишад мүнөө шэнэ дулаан байрада үнеэдээ һаадаг боложо, амаршоо. Тус фермэдэ тэжээл хубаарилха, үнеэ һааха, шэбхэ шабааһаа сэбэрлэхэ, малаа уһалха ажал дууһандаа оньһожоруулагданхай юм. 200 тугалай байха, хорёод үхэрэй тугаллаха байра баригдаһан байна. Тэжээл буйлуулдаг цех хүдэлгэгдэдэг боложо, мүнөө һаалиин үнеэд буйлуулһан тэжээл эдидэг болоо гээшэ. Үбэлжэлгэ бараг үнгэрхэ байха гэжэ һанагдана.

Ю. СПИРИДОНОВ,
«Дружба» колхозой ахамад инженер.

Комсомолой ажабайдал

СОЮЗ ДОТОРХИ ХҮДЭЛМЭРИ СААШАДАНЬ ҺАЙЖАРУУЛХА

1974 оной октябрь соо болоһон ВЛКСМ-эй ЦК-гай пленум «Комсомолой документнүүдые һэлгэлгэ тухай» тогтоол баталан абаһан юм. Тэрэ гэһэнһээ хойшо жэл саг үнгэрбэ. Энэ үе соо ВЛКСМ-эй Улаан-Үдын горкомой тус асуудалда гол анхаралаа хандуулдаг байба.

Комсомолой документнүүдые һэлгэлгэ ниитэ политическэ ехэ удха шанартай ябуулга болоно. Комсомолой хүдэлмэриие эрид һайжаруулха, ВЛКСМ-эй эдэбхи, үүсхэлые улам дээшэлүүлхэ, КПСС-эй XXV, ВЛКСМ-эй XVII съездүүдэй шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ горитой нүлөөлнэ.

Документнүүдые һэлгэлгэдэ бэлэдхэлэй үедэ комсомолой эхин организацинуудай секретарьнарые сургалга, семинар болон зүбшэлгэнүүдые үнгэргөө нэмди. Тиихэдэ энэ үедэ комсомолой эхин организацинуудай суглаанууд хаа хаанагүй үнгэргэгдэжэ, ВЛКСМ-эй ЦК-гай бэшэг уншагдаа.

Тингэжэ тус хүдэлмэриин [illegible] ВЛКСМ-эй горкомой бюрогой заседаниинуудта «Теплоприбор», «Электромашина» заводууд, БМДК-гай, [illegible] комсомолой комитедүүдэй секретарьнарай [illegible] дааха, документнүүдые

һэлгэлгэдэ хэр зэргээр бэлдэжэ байһан тухайгаа тоосоо юм. Гадна ВЛКСМ-эй горкомой пленум боложо, тус асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ.

ВЛКСМ-эй Уставта оруулагдаһан бага сагын хубилалтануудһаа уламжалан, городской комсомолой организацинуудай бүридэл хубилаа. Мүнөө үедэ бии байһан 338 эхин организацинуудай бүридэлдэ цеховой, отделенческэ, факультетскэ 1679 организаци, 262 бүлэг ороно.

Комсомолой эхин организацинуудай 22,8 процентнь документнүүдые һэлгэлгые мүнөө эхилээд байна. Тиихэдэ манай городой дүрбэн комсомолшуудай нэгэниинь шэнэ билет абаһан болоно. Универмагта, кондитерскэ фабрикада, барилга-хабсаргалгын 834-дэхи поездэдэ, «Бурятгражданпроект» институтда, 40-дэхи, 3-дахи, 2-дохи һургуулинуудта энэ шухала кампани эмхидхэлтэйгээр һайнаар үнгэргөө.

Документнүүдые һэлгэлгын түрүүшын дүнгүүдые согсолон хараад үзэхэдэ, комсомолой эхин организацинууд эмхидхэлэй болон ойлгууламжын хүдэлмэриин ян дүй дүршэлтэй болоод байна, союз доторхи ажабайдалаа улам һонирхолтой болгоһон байна. Гадна ВЛКСМ-эй шэнэ гэшүүдые хүмүүжүүлхэ, абаха хэрэг бүри түримшаа.

Жэшээлхэдэ, XXXIV конференциин үнгэрһэнһөө хойшонхи саг соо 9.773 шэнэ гэшүүд комсомолдо абтаба. Эдэнэй 1808-ниинь эмэршэд.

Эхин организацинуудта комсомолой хамтын суглаанууд ВЛКСМ-эй Уставаар хараалагдаһан болзортоо үнгэргэгдэдэг болоо. ВЛКСМ-эй бүхы гэшүүдэй 60 гаран процентнь комсомолой саг үргэлжын даабаритай. Гадна бүридхэлһөө гарангүй ошогшод тон эрид үсөөрөө.

1975 оной мартын нэгэнһээ хойшо ВЛКСМ-эй эхин организацинуудта комсомолой комитедүүдэй болон райкомуудай 11 гара мянган комсомолшуудтай хөөрэлдөөн үнгэргэгдэһэн байна. Энэ үедэ мянгаад шахуу шүүмжэлэл, дурадхалнууд ВЛКСМ-эй гэшүүдэй зүгһөө хэлэгдээ. Тэдэнэйень хараадаа абажа, комсомолой организацинуудай хүдэлмэри улам һайжаруулхые оролдоно.

Һая үнгэрһэн дүүрэһэн комсомолой тоосоото һунгалтын суглаанууд тон шухала удха шанартай байгаа. Тэрээн дээрэ комсомолой хүдэлмэриие алишье талаһаа үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдээ.

Гэбэшье документнүүдые һэлгэлгын хүдэлмэридэ, бүхыдөө комсомолой ажал ябуулгада дутуу дундануудшье ушаржа байна. Зарим эхин организацинуудта комсомолой суглаанууд-

дые үнгэргэхэ хэрэгтэ хайхарамжагүйгөөр хандадаг зандаа байна. Олон ушарта суглаануудай түсэл эртэ табигдаһан асуудалнуудай сагай эрилтэдэ хажуу тэг байна, коллективүүдэй урда табигдаһан шухала зорилгонуудтай өлгэсалдаа.

Иимэ суглаанууд дээрэ шүүмжэлэл, өөрыгөө шүүмжэлгэ оройдоо үгы. Комсомолшуудай эдэбхи һулань элирнэ. «Электромашина», судна бүтээлгын заводуудай, мяха-консервын, гэр барилгын комбинадуудай, «Байгал» гэжэ оёдолой нэгэдэлэй, вагонно депогой, Зүүн Сибириин культурын институдай, барилга-хабсаргалгын 397-дохи поездын, барилга-хабсаргалгын 1-дэхи, 2-дохи управлениинуудай эхин организацинуудта комсомолой суглаанууд үсөө зарлагдана.

ВЛКСМ-эй горкомой эмхидхэлэй таһаг тус суглаануудай хэр үнгэргэгдэжэ байһые бодото хиналта дороо абаагүй дээрэһээнь иимэ ябадал ушарна. Гадна комсомолой горкомой, райкомуудай харюуцалгатай хүдэлмэрилэгшэд эхин организацинуудаар үсөө ябадаг, залуушуулай уулзалгануудые үнгэргэдэггүй гэжэ онсо тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Харин комсомолой документнүүдые һэлгэлгын энэ халуун хаһада тус хүдэлмэриеэ улам эдэбхижүүлхэ ёһотой байһаниинь эли.

Эдэ мэтын дутуу дунда-

нуудһаа уламжалан, документнүүдые һэлгэлгын график хазагайруулха ушар оло дайралдана. Һайн бэлэдхэлгүйгөөр зарим организацинууд өрөнэ. Гадна ВЛКСМ-эй гэшүүдэй бүридхэлэй хайша хэрэгээр ябуулагдадагһаа болоно. Бүридхэлһөө гарангүй ошогшод үшөөл бии байна.

Жэшээлхэдэ, индустриальна техникумдэ 18, «Туяа» гэжэ оёдолой нэгэдэлдэ 20, локомотивна деподо 31, ГПТУ-1-дэ 35, мяха-консервын комбинадта 19 хүн бүридхэлһөө гарангүй ябанхай. Иимэ байдалтай эбсэжэ болохогүй. Гэбэшье комсомолой зарим комитедүүд энэ талаар ябуулха хүдэлмэридөө анхарал багаар хандуулна.

Энээнһээ уламжалан эхин организацинуудай комитедүүдтэ, секретарьнартань табидаг эрилтээ бүри дээшэлүүлхэ ёһотой болонобди. Тус хэрэгтэй һайжаргагүй сагта комсомолой документнүүдые һэлгэлгэ гүйсэдхэгдэжэ байһаниинь эли. Хараад үзэл даа. Мүнөө үедэ документнүүдые һэлгэлгэ эхилээд байһан 95 организацин оройдоол 55-ниинь энэ хүдэлмэриеэ түгэсхөөд байна. Харин тус кампаниин дүүрэтэр оройдоол жэл үлүүтэйхэн саг үлэбэ бшуу.

Тиимэһээ ВЛКСМ-эй горком энэ талаар зарим тэды хэмжээнүүдые абаа. Нэн түрүүн комсомолой эхин орга-

низацинуудай секретарьнарай, эдэбхитэдэй һуралсалда онсо анхарал хандуулагдаг болоһон байна. Промышленна предприятинууд, һургуулинууд болон эмхи зургаануудай эхин организацинуудай секретарьнарай семинарнууд үнгэргэгдээ.

Гадна секретарьнараар һунгагдаһан зоной бүридэл эли бодо һайжараад байна. Жэшээлхэдэ, һая боложо дүүрэһэн тоосоото һунгалтын суглаанууд дээрэ һунгагдаһан секретарьнарай 98 процентнь дээдэ гү, али түгэс дунда һургуулитай. 101 организацинуудые толгойлогшоор залуу коммунистнууд һунгагданхай.

Комсомолой документнүүдые һэлгэлгын шухалын шухала хүдэлмэри ВЛКСМ-эй городской организацинуудай хүдэлмэриие саашадань эдэбхижүүлнэ. Гэбэшье тус статья соо дурдагдаһан дутуу дундануудые эрид шууд усадхажа, союз доторхи хүдэлмэриие саашадань һайжаруулхын тулада үшөө бүри олон хэрэгүүд бэелүүлэгдэхэ ёһотой. Харалһаа залуушуудай эдэбхи бүри дээшэлжэ, үйлэдбэридэ оруулдаг хубитань улам арьбадхагдаха, документнүүдые һэлгэлгэ амжалтатайгаар түгэсөөр бэелүүлэгдэхэ ёһотой.

В. ТИМАШОВ,
ВЛКСМ-эй горкомой нэгэдэхи секретарь.



ЭХЭНЭРНҮҮДЭЙ УЛАСХООРОНДЫН ЖЭЛ

Валентина Андреевна Маликова Улаан-Үдын техническэ мэргэжэл олгохо 15-дахи училищида һүүлэй хэдэн жэл соо биологиин багшаар хүдэлнэ. Тингэхэ зуураа ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандажа, һуралсалай болон хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулха хэрэгтэ горитойхон хубитаяа оруулна. Городой ГПТУ-нуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ 15-дахи училищи хоёрдохи һуури эзэлжэ, профессионально-техническэ һуралсалай управлениин Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. А. Маликова хэшээлдэ.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.



АЖАЛША ХҮНЭЙ ҮГЭШЬЕ ХҮНДЭТЭЙ

…эдын аймагай Ленинэй …енто Борьёогой совхозой …лагша хонишон, коммунист Виктор Базаров 1970 …оо хойшо агитатораар …ллана. Нүхэр Базаров … хониной отарынхидта …Х. Тыхеевэй, Б. Б. Цыренжаповай, Д. Б. Соктоевай, …В. И. Чупышевай, мүн …нгөө отарын хүдэлмэри…эдэй дунда (хони түлгын үедэ эдэ отаранууд …5-һаа 30 хүрэтэр зон …ладаг) ойлгууламжын …лмэри ябуулдаг байна.

…итатор Базаров хөөрэл… бүхэндөө нарин нягтаар …дэг, сүлөө сагаа ниитэ …мэридөө дууһан зорюул… …хүн. Виктор Гомбоевич түрүү, эрдэмтэй зонууд… …угаалжа, ном һудар, га… уншажа, радио, сэнхир … шагнажа, хаража, … мэдэсээ дээшэлүүл… …м. Тэрэ олон тоото га… журналнуудые захижа … Тэдэнь агитаторай …мэридэ ехэ туһа хүргэ… …үлөөлдэг байна.

Базаров өөрөө марк… …ко-ленинскэ һуралсалай …тэй шагнагша юм. Энэ …най байгша ондо марк… …ленинизмын үндэһэн … шүдалагшадай һур… …да политэкономи үзэнэ. …В. Базаров ажалайнгаа … дээшэлүүлхые …он, хонишодой эконо…ка һуралсалда гурба… жэлээ хабаадана.

…тын хүдэлмэри ябуул… сүлөө сагай багашье … арга хүргыень олоод …таторнуудай семинар… …тагүй ябалсадаг, пар… суглаан болон ажал… депутадуудай сомо… …ведэй сессидэ байлса… …ндэ зүбшэн хэлсэгдэ… …уудалнуудаарнь һа… дурадхалаа оруулал… Тиимэһээ агитатор ай… …вхоз дотороо боложо, … үйлэ хэрэгүүдые … һайнаар мэдэжэ, … байдаг юм.

…атор Базаров ойлгуу… … хүдэлмэриин ашаар …эй болон гүрэн түрын … шиидхэбэринүүдые, …ээ дулдыдаһан түсэб… …баринуудые дүүргэхэ … ажалшадые зориг… … гэжэ оролдодог бай… …нь агитаторай ажал … гол шэглэл боло… …гэжэ нүхэр Базаров … даабари (1965 ондо …ка залуу хонишодто … ажахын тоосоондо …һэн), хонин ажалай …ди үйлэдбэрилгын …нуудай хэмжээн, ажа…өөһэн болон бусад… …уудалнууд тушаа то-

доор, ойлгосотойгоор хөөрэлдэг.

В. Г. Базаров хонишон бүхэндэ хүрэжэ, ошожо, отарада ажаллажа байһан хүнүүдтэй хөөрэлдөө шадамараар үнгэргэдэг байха юм. Жэшээлхэдэ, түрүүндээ залуу хонишон Тыхеев ажалайнгаа гаргашада һаналаа хүсэд табидаггүй һэн тула хонидой байрын сонхо, үүдэ гэхэ мэтые ондоо хүндэ заһуулха гэжэ оролдодог байгаа. Тиихэдэнь агитатор Базаров С. Х. Тыхеевтэ эдэ бүхы заһабаринишни ажал үдэр бүхэнэйш ажалай тоосоондо оролсодог гэжэ ойлгуулаа бэлэй. Тэрэ хөөрэлдөөнэй һүүлээр залуу хонишон энэ мэтын ажал өөрөө хэдэг болоо һэн.

Энэ дээрэ дурсагдаһан жэшээ дээрэ үндэһэлжэ, агитаторай ажал-ябуулгын ашаар хонишод ажалайнгаа гаргаша тоолодог, продукци үйлэдбэрилхэ гаргашын хэмжээ, ажалайнгаа зэр зэмсэгүүдые, хонидойнгоо хотон байра гамнадаг, һайнаар харууһалдаг болоо гэжэ хэлэлтэй. Мүн тэдэнэй дунда ажалай журам сахиха хэрэг, хамтын зөөридэ харюусалгатайгаар хандаха ябадал һайжараа.

Нёдондо жэлэй дүнгүүдээр С. Тыхеевэй Б. Цыренжаповай бригадынхид, бүхы юумэеэ хямгадаһанай, гаргашаяа хорооһоной ашаар тус тустаа 576—636 түхэриг нэмэлтэ мүнгэ абаһан байна.

Эдэ бүгэдэндэ агитатор Базаровай ойлгууламжын хүдэлмэри нүлөөлөө бшуу.

Аймагайнгаа зуутанда залуу хонишодые шефтээ абая гэһэн Социалис Ажалай Герой, совхозой ахалагша хонишон Г. Л. Рабдаевай хандалгые нүхэр Базаров халуунаар дэмжээ һэн. Тингэжэ В. Базаров һүүлэй жэлнүүдтэ залуу хонишод Чупышев, Цыренжапов, Соктоев гэгшэдтэ горитой туһа хүргэһэн байна.

Агитатор Базаров хонишодоо һайн мэдэхэ, тэдэндээ шадаха зэргээрээ туһа хүргэдэг, хүн бүхэнтэй зохидоор, нүхэр ёһоор хөөрэлдэдэг байна. Ажалай журам хаа- яа эбдэдэг залуу нүхэр Чупышевтай нэгэтэ шанга хөөрэлдөө хэһэн, тэрэнэйнгээ һүүлээршье оло дахин уулзаһан байна. Мүнөө залуу хонишон ажалдаашье, ажабайдалдаашье зүбөөр бэеэ абажа ябадаг болонхой.

Агитаторай хэдэг хөөрэлдөөнүүдэй темэнүүд олон: социалис мүрысөөнэй дүнгүүд, продукциин шанар, ажалай журам. Тэд хөөрэлдөөн бүхэн ажалша коллективэй хүсэ шадалые, тэрэнэй урда табигдаһан даабаринуудые дүүргэхэ хэрэгтэ хонишодые элсүүлхэ гэһэн нэгэл зорилготой.

В. Базаров өөрөө һайнаар хүдэлдэг юм. Туйлаһан амжалтануудайнгаа түлөө «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор, медальнуудаар шагнагдаһан. Мүн ВЛКСМ-эй ЦК-гай тэмдэгүүдтэ, Хүндэлэлэй грамотануудта хүртэһэн юм. Тиихэдэ Базаров юһэдэхи табан жэлэй туршада Зэдын аймагай хонишодой мүрысөөндэ эдэбхитэй хабаадажа, гурба дахин түрүүшүүлэй тоодо оролсоһон байха. Хонишоной ажалай габьяа гэршэлһэн нэгэ хэды баримтануудые дурдахамнай. Үнгэрһэн жэлдэ В. Базаров Сэлэнгын аймагай Сэлэнгын совхозой хонишон Ц.-Д. Шиндаковтай социалис мүрысөөнэй хэлсээ баталжа, республикынгаа бүхы хонишодые мүрысэхыень уряалһан байна. Тиихэдээ хонишон Базаров зуун эхэ хонин бүриһөө 150 хурьга тэнжээхэб гэһэн уялга абаа һэн. 147 хурьга бүрин бүтэнөөр тушаагаа. Нүхэр Базаров юһэдэхи табан жэлэй туршада дунда зэргээр зуун эхэ хонин бүриһөө 120,7 хурьга тэнжээбэ.

Агитатор В. Базаров мүнөө партиин ЦК-гай декабриин Пленумэй материалнуудые, XXV съездэ КПСС-эй ЦК-гай проектые хонишод нүхэдтэеэ хөөрэлдэжэ, зүбшэжэ эхилээ.

Агитатор, хонишон Виктор Гомбоевич Базаровай үсэд нэтэрүү, зондо туһатай ажал хадаа Зэдын аймагай Ленинэй орденто Борьёогой совхозой партийна организациин гэшүүдэй үргэлжэ ябуулжа байдаг ниитэ хүдэлмэриин олон жэшээнүүдэй нэгэн болоно.

Д. ДАРМАЕВ,
КПСС-эй обкомой агитаци, пропагандын таһагай инструктор.

БУРЯАДАЙ АССР-эй
Верховно Соведэй Президиумдэ

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй заседани декабриин 17-до болобо. Буряадай АССР-эй юһэдэхи зарлалай Верховно Соведэй хоёрдохи сессиин зүблэхэ зүйлнүүдые бэлдэлгэдэ хабаатай асуудалнуудые Президиум зүбшэжэ, зохихо тогтоол баталан абаба.

1976 оной республикын арадай ажахын түсэбые, бюджедые. 1974 оной бюджедэй гүйсэдхэлые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй саг үргэлжын комиссинуудай уридшалан хаража үзэһэн тухай Верховно Соведэй түсэблэлгын-бюджетнэ комиссиин түрүүлэгшэ В. Ф. Лысов заседани дээрэ элидхэбэ.

1976 ондо арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые, бюджедые уридшалан хаража үзэхэ, өөһэдын тобшолол Буряадай АССР-эй Верховно Соведтэ оруулха талаар түсэблэлгын-бюджетнэ, һалбари һалбариин, залуушуулай хэрэгүүдые эрхилхэ комиссинууд нилээд хүдэлмэри хээ гэжэ Верховно Соведэй Президиумэй абаһан тогтоол соо тэмдэглэгдэнэ.

Арадай ажахын түсэбэй, бюджедэй, энэ талаар саг үргэлжын комиссинуудай хэһэн тобшололой дүүргэлтые шалгаха, хинаха асуудалда анхаралаа ходо табижа байхыень министерство, ведомство болон нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомуудые Верховно Соведэй Президиум уялгаба.



Сэлэнгын целлюлозо-картонно комбинадай түбэй лаборатори хадаа предприятиин эгээл ехэ, харюусалгатай участогуудай нэгэниинь болоно. Эндэ ажалладаг 100 хүнэй 80-ниинь түхэреэн сүүдхэ соо ээлжээгээр хүдэлдэг юм. Эдэнэй харюусалгатай, ханамжа ехэтэй ажалһаа предприятиин бүхы хүдэлмэри дулдыдадаг байна.

Надя Хиртүкеева 10-дахи класс дүүргэмсээрээ энэ лабораторидо хүдэлжэ ороо һэн. Комсомол басаган лаборант-химигэй мэргэжэлдэ түргөөр һураад, ЦКК-гай технологическа бүхы хүдэлмэриие нарнаар хангана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: лаборант-химик Н. Хиртукеева.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Декабристнуудай буһалгаанай болоһоор 150 жэлэй ойдо

РОССИН ТҮРҮҮ ХҮНҮҮД

РЕВОЛЮЦИОНЕРНҮҮДЭЙ ТҮРҮҮШЫН МУЗЕЙ

«40-өөд онуудай хүнүүдэй таһалга». XIX зуун жэлэй эсэс багаар анханда Румянцевска музей байһан газарта эмхидхэгдэһэн иимэ жэгтэйшэг гаршагтай таһагородой революционно хүдэлөөнэй түүхэ шэнжэлэгшэдтэ үнинэй эли болоһон юм.

Россин гайхамшаг хүбүүдэй алдар нэрын мүнхэ дурасхаал болоһон энэ «таһалгын» документнүүдые 1872 онһоо суглуулжа эхилһэн түүхэтэй. 1835—1838 онуудай үедэ А. И. Герценэй хэһэн тэмдэглэлнүүдтэй, хараа-бэшэлгэнүүдтэй дэбтэрые эгээл энэ үедэ Е. С. Некрасова букинистнуудһаа олоо һэм шуу. Онсо шэнжэтэй иимэ музейн түрүүшын зүйл (экспонат) иигэжэ бии болоһон түүхэтэй. Ородой түрүү интеллигенциин бодото түлөөлэгшэ—гайхамшаг энэ эхэнэр тэрэ сагһаа хойшонхи жэлнүүдтэ А. И. Герценэй, Н. П Огаревой, декабристнууд болон бусад революционернүүдэй ажабайдал, зохёохы ажалда хабаатай бүхы документнүүдые бэдэрхэ хэрэгтэ дууһан зорюулһан юм. Энэ эхэнэр, тэрэнэй туһалагшад олониитын харахын тулада «40-өөд онуудай хүнүүдэй таһалгые» музей соо нээһэн юм. Энэ хадаа ехэ зоригтой, зүрхэтэй үйлэ хэрэг мүн байгаа. Юуб гэхэдэ, «Эсэгэ оронһоо үлдүүлжэ гараһан, сүлэлгэдэ ошоһон хүнүүдэй зохёолнуудые ямаршье удхатай байг, ямаршье хэблэлдэ гаргагдаһан байг—хамаагүй...» хэблэжэ болохогүй гэһэн хэблэлэй хэрэг эрхилдэг главна управлениин 1871 оной хорилто хэһэн дурадхал үшөө, хүсэндөө байгаа бшуу.

Е. С. Некрасова Герцен, Огарев тухай материалнуудые ехэ даамайгаар бэдэрэлгэ хэдэг, тэдэнэй үеын хүнүүдһээ, түрэлхидһөөнь, дүтынь нүхэдһөө һурагшалдаг бэлэй. Россида һууһан зонһоо бэдэрэлгэ хэжэ эхилээд, Некрасова Лозанна ба Парижда ажаһууһан Герценэй үхибүүдтэй холбоо барисаа тогтообо. Иигэжэ революционернүүдэй ажабайдал, ажал ябуулгада хабаатай, тэдэнтэй ойро дүтэ һууһан, тэдэнэй гар бэшэгүүдые, дурдалга домогуудые, бэшэгүүд болон фото-зурагуудые абажа ябаһан бүхы хүнүүдтэй бэшэг ехээр бэшэлсэдэг болоһон байна.

Швейцарида һууһан Герценэй Александр хүбүүндэ Некрасова бэшэгээр хандана. «Байһан бүхы юумэнүүдээ бултыень бага-б а г а а р суглуулжа, дууһан хамталаад, найдамтай аргаар Тандаа эльгээхэб» — гэжэ бэшэһэн харюу абаха юм.

1825 ондо Сенадска талмай дээрэ болоһон буһалгаанда хабаадагшад тухай материалнуудые бэдэрхэ хэрэгээ Некрасова энэ үедэ улам үргэдхэнэ. «Декабристнууд бол бол туяа гэрэл татагшад байһан юм. Герцен Огарев хоёр хара багаһаа эдээнэй хойноһоо ябаһан байна» гэһэн суута бэшэлгэ дэбтэр сооонь бии болоно.

Декабристын басаган А. В. Поджио — В. А. Высоцкаяһаа Флоренциһээ түрүүшын документнүүдые Некрасова абаха юм. Энэнь декабристнуудай хүдэлөөнэй түүхэдэ айхабтар үнэтэй сэнтэй суглуулбари байһан юм. Шухаг болоһон бэшэлгэнүүдээр, дүрэнүүдээр, зурагуудаар, номуудаар энэнь һүүлдэнь нэмэгдэдэг бэлэй. Эдээнэй олонхинень Некрасова абаад, аюултайшье һаань, хилэ дабажа гарадаг һэн.

Иигэжэ 1897 оной зун «40-өөд онуудай хүнүүдэй таһалга» нээгдээ бэлэй. Суглуулһан зүйлнүүдээ Е. С. Некрасовагай эндэ дамжуулжа үгэһэн эрхэ байдалынь һонирхолтой юм. «Эдэ бүхы зүйлнүүд амяараа таһалга соо байлгагдаха ёһотой, музейһээ хэзээдэшье гаргагдаха ёһогүй, хүн зоной харахын тулада хододоо нээлгэтэй байха ёһотой».

Һаһа бараха болотороо (1905 он) Е. С. Некрасова шэнэ шэнэ зүйлнүүдые (экспонадуудые) ходо суглуулжа байдаг һэн. Москвагай түрүү үзэл бодолтой интеллигенциин олон түлөөлэгшэд гайхамшаг эхэнэрэй жэшээгээр энэ һайн һайхан хэрэгтэ хабаадалсадаг бололой. Иигэжэ хаанта засагай үедэ революционернүүдэй онсо шэнжэтэй мүнхэ дурасхаал байгуулагдаһан түүхэтэй.

Румянцевска музейдэ иимэ материалнуудые түрүүн хадагалһан түүхэ шэнжэлэгшэ А. Е. Викторов тон ехэ юумэ хээ гэжэ хэлэлтэй. Эдэ материалнуудай эрдэм наукада ехэ удха шанартай байһыень тэрэ хүн сэгнээ бшуу. Викторовэй эндэ байха үедэ декабристнуудай союзай устав эндэ орожо, тэрэниие халхалжа бусад гар бэшэгүүдтэй хамта хадагалаатай байгаа бшуу.

Энэ намжар бэрхээр бодомжолһон хэрэг үйлэдэнь В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ библиотекын гар бэшэгэй таһагые даагша, түүхын эрдэмэй кандидат С. В. Житомирская иимэ сэгнэлтэ үгэнэ:

— Революциин урда тээхи Россида иимэрхүү «таһалгын» эмхидхэгдээд, хори гаран жэлдэ нээлгэтэй хүдэлжэ байһан ушар хадаа ехэ удхатай үйлэ хэрэг мүн. Бодоод үзэе, сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй түүхэ нэбтэрүүлхэ тухайда эндэ хэлэгдэнэ бшуу. Тингээд үшөө хаана гэхэбтэ, бүхы зоной урда үүдээ сэлиһэн Москвагай эгээн томо музей соо ха юм. Некрасова болоод тэрэнэй хэрэгүүдые үргэлжэлүүлэгшэдэй һайн ажал ябуулга хадаа Румянцевска музейн үнгэрһэн сагай толотомо хуудаһануудай нэгэн болоно.

Иимэ хэрэг үйлэ бэелүүлхын тулада ехэ зориг, зүрхэн, ехэ бодомжотой һэргэг ябуулга хэрэгтэй байгаал. Энэ «таһалга» байгуулагшадай хоорондоо нюуса үзэгөөр бэшэг бэшэлсэдэг байһан ушар энээниие гэршэлжэ байна. Ганса түүхэ шэнжэлэгшэд энэ музейдэ шухаг зүйлнүүдые үзэхэ арга боломжотой байһан бэшэааб даа. Амаралтын үдэрнүүдтэ музейдэ түлөөһэгүйгөөр ородог байхадань, жэгтэй олон хүн — студентнэр, юрын зон, хүдэлмэришэд эндэ ерэдэг һэн.

Хаанта засагай үеын ородой түрүүшын революционернүүдэй ажабайдал, ажал ябуулгые нэбтэрүүлжэ байһан юрэ бусын энэ музей иигэжэ байгуулагдаһан, хүдэлжэ байһан намтартай юм.

П. КОСОЛАПОВ,
ТАСС-ай корр.

АЛТЫН 30 ЖЭЛЭЙ …ДАЛЬНУУД

… кооперативна тех… …актова зал соо Бур… …й правлениин аппа… …элмэрилэгшэд сугла… …э оронoo хамгаалгын …дайнай жэлнүүдтэ …ильгэр жэшээ харуул… …ануудта «Эсэгэ оро… …агын Агууехэ дайнай … 30 жэл» гэһэн ме… …ые барюулгын баяр …оһон байна.

…ндо «Ажалай габьяа… …» гэһэн медаляар шаг-

нагдаһан Загарайн райпотребсоюзай ахамад бухгалтер Т. С. Галсанова, профсоюзай обкомой худалдаа наймаанда, потребкооперацида ажаллаһан Р. В. Остапченко, Буркоопсоюзай товаровед В. Ч. Михалева гэгшэд шагналда хүртэлсөө. Удаань Буркоопсоюзай правлениин түрүүлэгшын орлогшо Б. Г. Кушеев шагнагдаһан хүнүүдые халуунаар амаршалаад, элүүр энхые хүсэбэ.

Д. КОЛМАКОВ.

БЕЛОРУССИИН ССР.

Брестын сувенирнүүдэй фабрикын уран гартан эртэ урда сагай оговско угалзата зурагые дахинаа һэргээн хэрэглэдэг болобо.

Ивановска областиин Огово тосхон урда эртэ сагһаа хойшо уран дархашуулаараа, уран зураашадаараа суурхадаг байһан. Тэдэнэр угалза зурагтай түрэ найрай сүндүүг, шкатулка, жэжэ божо гоёолтонуудые хэдэг байһан. Тэдэниинень хүн зон дуратайгаар худалдан абадаг байгаа. Теэд сагай үнгэрхэдэ, эдэ бүтээлнүүдыень хүн худалдажа абахаяа болинтоо. Белоруссиин залуу уран зураашад энэ эртэ урдын бүтээлнүүдые дахинаа һэргээн бодхоохо гэжэ оролдоһон байна. Фабрикада 80 гаран уран гартан иимэ зүйлнүүдые бүтээнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: залуу мастер, уран зурааша комсомолка Раиса Кучинская фабрикын бүтээлнүүдые хаража байна.

ТАСС-ай фотохронико.



БОЛЗОРҺОО УРИД

«Спортлотогой» Буряадай зоны управлениин коллектив партиин XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө дэлгэрһэн мүрысөөндэ оролсоһон юм. Тиин манай коллектив һара, квартал бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэжэ эхилһэн байгаа.

«Спортлотогой» зоны управлениинүүдэй дунда дэлгэрһэн социалис марысөөндэ манай коллектив хоёрдохи, гурбадахи квартала түрүү һууринуудые эзэлээ һэн. Ажалдаа эрхим үрэ дүн туйлаһан манай коллективтэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура, спортын комитедэй болон соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан туг, «Спортлотогой» Главна управлениин грамота барюулагдаа.

Иимэ шагналда хүртэхын тула бүхы коллективнай, «Спортлотогой» эдэбхитэд ехэхэн оролдолго гаргаһан байгаа. Жэшээлхэдэ, управлениин хүдэлмэрилэгшэд С. Д. Ванчикова, Л. К. Сокольникова, Т. К. Кашеварова, Н. М. Чупрова, Т. К. Хабеева, В. Н. Денисенко гэгшэд эрхимээр хүдэлнэ. «Спортлотогой» карточкануудые худалдалгада М. С. Заслова, С. Б. Крапива, Л. Е. Ковалева, Т. И. Иванова, Г. Д. Оденова, К. С. Казанцева, А. В. Батаева, Е. Ф. Парахина гэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Үнгэрһэн үе соо республикын спортын зарим эмхинүүд «Спортлото» тараалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан байна. Спортсменүүдэй дунда карточкануудые худалдалгаар В. Н. Кондаковой хүтэлбэрилдэг «Спартак» бүлгэмэй хүдэлмэрилэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан юм. Эдэнэртэ мүнөө «Спортлотогой» зональна управлениин грамота, мүнгэн шан барюулагдаба.

Манай коллектив жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур 120 мянган түхэригэй олзо оруулха зорилгоёо хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ эхилэнхэй.

Д. ЦЫРЕНОВ,
«Спортлотогой» Буряадай зоны управлениин начальник.

УРАН ЗУРААШАДАЙ УУЛЗАЛГА

Социалис обществын ажалшадай соёл болбосоролые хүгжөөлгын хэрэгтэ уран зурагай искусствын дүүргэдэг үүргэдэ зорюулагдажа зарлагдаһан, СССР-эй Уран зураашадай холбооной ба Монголой Уран зураашадай холбооной секретариадуудай хамтын суглаан декабриин 15-да Москвада нээгдээ.

Монголой Уран зураашадай холбооной түрүүлэгшэ Н. Чултэм монгол арадта совет соёлой ехэ удха шанартай байдаг тухай, аха дүү ороной уран зурагай искусствада тэрэнэй үрэ түгэсөөр нүлөөлдэг тухай уулзалга дээрэ хэлэбэ.

СССР-эй ба МНР-эй уран зураашадай хамтын суглаан 1976—1980 онуудта бэелүүлэгдэхэ харилсаа холбооной холын хараата түсэбэй проектые зүбшэн хэлсэжэ байна.

(ТАСС).

НОМУУД ОЛОШОРНО

Совет Армиин албанда ошохоор бэеэ бэлдэжэ байһан залуушуулда зорюулагдажа, сэрэгэй элдэб темэдэ бэшэгдэһэн 11 ном манай республикын номой магазинуудта орожо, олоной анхаралда табигдаба. Эхэ оронойнгоо даалгаһан нангин уялга дүүргэхээр залуушуулай алишье талаһаа бэеэ зэһэхэдэнь, эдэнэр ехэхэн туһа хүргэхэ байха гэжэ һанагдана.

Эдэ багахан номууд соо офицер, генерал, сэрэгэй элитэ начальнигууд бултанай ойлгохоор хэлэн дээрэ албан, дайнай үеын баатарнууд тухай хөөрэһэн байна. Зэбсэгтэ хүсэнүүд тухай бэшэгдэһэн брошюрануудта онсо анхарал хандуулмаар. Юуб гэхэдэ, совет армиин элитэ генералнууд И. Павловский, В. Маргелов, бронетанкова сэрэгэй маршал М. Катуков, артиллериин маршал Г. Передельский гэгшэд ехэл һонирхолтой тоо, баримтануудтайгаар, үнэншэмэ зохидоор зэбсэгтэ хүсэнүүдэй шухала зорилго, арга боломжо тухай хөөрэнэ.

Жэшээлхэдэ, ябаган сэрэгэй главнокомандалагша, армиин генерал И. Г. Павловский «Мотострелково частьнууд» гэһэн номдо оролто үгэ бэшэхэдээ, «Мүнөөнэй мотострелково дивизи 1939 оной дивизидэ орходоо танкнь — 16, автоматическа зэбсэгынь 13 дахин олошорһон, шанарайнгаа талаар ехэ һайжарһан байна» гэжэ тэмдэглэнэ. Номой нэгэ бүлэг соо манай нютагай хүбүүн, рядовой В. Холбеев тухай дурсагдана. Тэрэ транспортер эрхимээр жолоододжо, эрэлхэг габьяа харуулһан байха юм.

Мүн лэ Н. Новиковой «Оронойнай галта хуяг», Н. Белоусай «Океан далайн уужамда», А. Иониной «Хилэ дээрэ» гэһэн номууд соо баатарлиг манай артиллерист, танкист, моряк, авиатор, хилын харуулшадай ажал тухай мэдээсэгдэнэ.

И. Пономарев «Тангариг үгэбэл, тэрэнээ дүүргэ» гэһэн ном соогоо сэрэгшэдэй тангаригай яагаад бии болоһон тухай, албанда ябахадаа энэ тангаригаа яажа дүүргэхэ ёһотойб гэжэ заабарилһан байна. Мүн лэ дайнай үедэ совет сэрэгшэдэй Эхэ оронойнгоо урда үгэһэн тан гаригаа наринаар сахижа ябаһан тухай хөөрэгдэнэ.

В. Цехановичай «Нүхэд офицернүүд» гэһэн брошюра соо Эхэ ороноо хамгаалха хүндэтэйшье, харюусалгатайшье мэргэжэл шэлэһэн хүнүүд тухай бэшэгдэнэ. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай үедэ офицернүүдэй харуулһан габьяа болон мүнөө сагта тэдэнэй солдат, сержантнуудые Эхэ ороноо хамгаалхаар ходоо бэлэн байхаар һургадаг, хүмүүжүүлдэг тухай хэлэгдэнэ.

Һурган хүмүүжүүлгын шанартай эдэ брошюранууд армиин албанда ошохоо байһан залуушуулай һэримжые дээшэлүүлжэ, мэдэсыень үргэдхэхэнь дамжаггүй.

А. ГОРЯЧИЙ.

ХҮДӨӨ БЭШЭГШЭДЭЙ УНИВЕРСИТЕТ

Мухар-Шэбэрэй аймагай түб тосхондо хүдөө бэшэгшэдэй университет хүдэлжэ эхилбэ. Тэндэ 40 гаран хүн, тэрэ тоодо аймагай газетын журналистнууд, штатнабэшэ эдэбхитэд, ханын газетын редакторнууд, партийна, комсомолой хүдэлмэрилэгшэд һуралсана.

Университедэй һуралсалай хэшээлнүүд хоёр һарадаа нэгэ дахин 4—5 часай туршада үнгэргэгдэжэ, хэблэлэй шухала зорилгонууд, тэрэнэй жанрнууд тухай лекци, элидхэлнүүд уншагдаха. Һуралсалай программа хоёр жэлэй болзороор табигданхай.

Университедтэ һуралсагшад журналистикын теори шудалхын хажуугаар, тодорхой даабаринуудые дүүргэн, корреспонденци, статья гэхэшэлэн газетын бусад жанрнуудаар бодото материалнуудые эмхидхэжэ, бэшэжэ һураха, мэргэжэлээ улам дээшэлүүлхэ зорилготой.

Университедэй һаяшаг үнгэрһэн хэшээл дээрэ, жэшээлхэдэ, иимэнүүд элидхэл, лекцинүүд уншагдаа: «В. И. Ленин совет хэблэлэй үндэһэ һуури табигша». «Журналист — хүндэтэй, харюусалгатай мэргэжэлтэн», «Газетын гол жанрнууд», «Мухар-Шэбэрэй аймагай юһэдэхи табан жэлдэ туйлаһан амжалтанууд, урдахи зорилгонууд». Эдэ темэнүүдээр аймагай «Ленинский путь» газетын харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд. СССР-эй Журналистнуудай холбооной гэшүүд В. Н. Давыдов, В. И. Жаркой, В. П. Коваленко, партиин райкомой пропаганда болон агитациин таһагые даагша В. И. Перевалов гэгшэд хэшээлнүүдые үнгэргөө.

Ц. ДУГАРОВ.

АВТОКЛУБ АЙЛШАЛНА

Ториин совхозой соёлой байшангай автоклуб холын гүүртэ, отарын малшадта саг үргэлжэ ошожо байдаг заншалтай юм.

Бүри һаяхана соёлой, библиотекын, медицинын бүлэг хүдэлмэрилэгшэд 1-дэхи, 5-дахи отделениин хониной отара, малай фермэнүүдээр, ябажа, ехэхэн хэмжээ ябуулгануудые үнгэргэһэн байна. Соёлой хүдэлмэрилэгшэд уряа лозунгнуудые малшадай байрада үлгөө.

Библиотекарьнүүд хуушан номуудыень һэлгэжэ үгэһэн, фельдшернүүд санбюллетень гаргаһан байна.

В. БАШАРОВ.

Зэдын аймаг.

СИОНИЗМЫЕ БУРУУШААНА

«Расизм ба үндэһэ яһанай илгаа гарган доромжолгын түхэл шэнжэ» болохо сионизмые ООН-ой Генеральна Ассамблей тон олонхиин дуугаар буруушааба. Энэнь сионис этэгээдүүдэй, тэдэниие тухиран дэмжэдэг США-дахи, мүн Баруун Европын хэдэ хэдэн оронууд ба Израильдахи үмэгшэлэгшэдэй дунда шууяа татаһан байна.

Сионизмые буруушааһан тогтоол «еврейнүүдтэ эсэргүү ябуулга» болоно гэжэ соносхоод, сионистнууд ба эдэниие дэмжэн тухирагшад уласхоорондын эмхиин нэрэ хүндые бууруулха гэжэ оролдохоһоо гадна, энэ тогтоол эдэнэртэ эсэргүү шэглүүлэгдэнхэй гэжэ бүхы дэлхэй дээрэхи еврейнүүдтэ этигүүлхые эрмэлзэнэ. Энэнь шэнэ арга бэшэ. Бүхы еврейнүүдые сионистнуудтай адлидхана гэжэ урдандаашье хэлэдэг байһан юм.

Сионизмые буруушааһан ООН-ой Генеральна Ассамблейн тогтоолые шэнжэлэн тайлбарилха гүйлтатайгаар АПН-эй корреспондентнүүд еврей үндэһэ яһанай хэдэн хүнүүдтэ хандаһан байна.



ЛИВАН. Палестинэһээ зугадан тэрьедэжэ, ороной хойто ба урда районуудаар һууриһан нютагжагшадай лагериие Израилиин авиаци зэрлиг бүдүүлигээр бомбодоно. Энээнэй үеэр хүн зоной ажаһуудаг байшан гэрнүүд һандаргагдаһан байна, амгалан зоной дунда алуулһаншье хүнүүд бии.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Нахр Эль Барид гэжэ лагерьта хаягдаһан 500 фунт шэгнүүртэй тэһэрээгүй бомбын дэргэдэ палестинынхид байна.

АП—ТАСС-ай телефото.

Авраам НОВИКОВ, философиин эрдэмэй доктор (Ленинград):

— Сионизмые Израилиин бүхы арад зоной, тииһэжэ тиитэрээ дэлхэйн элдэб оронуудта ажаһуудаг бүхы еврейнүүдэй ниитын суртал бодол гэжэ тоолохо үндэһэ баримта бии гээшэ гү? Еврейнүүдэй ниитын үзэл бодол гэжэ сионизмые тоолодог һанал бодол ямаршье баримтануудаар гэршэлэгдэжэ шадагдахагүй байна. Сионизмын бии боложо байха үедэ, Герцлиин, Нордаугай, Жаботинскиин зохёолнууд дотор найруулагдаһан тэрэнэй суртал бодолнуудые дэлхэйн олонхи еврейнүүд огто тоодоггүй байһан. Булимтаран эзэмдэлгэтэй, Палестинын арадай үндэһэн архэнүүдые хаһалгатай сионизмын адли удхатай болоод байхадань, сионизмые «ниитын суртал бодол» гэжэ яашье хэлэжэ болохогүй. Тиимэһээ ООН-ой тогтоолой удхые зүбөөр ойлгохо хэрэгтэй.

Израэлис ЛЕПЕРТАС, түүхын эрдэмэй кандидат, Вильнюсэй гүрэнэй университедэй доцент:

— Сионизм гээшэ гансал арабуудта бэшэ, мүн еврейнүүдэй аша туһада зүрюу харша байна. Үргэн ниитэ арад зоной аша туһада эзэрхэг түримхэй национализмын гү, али расизмын алба хэһые дуулаа, үзөөгүйб. Жэшээнь, буржуазна Литвада сионизм дэлгэрүүлгын хэдтэ таарамжатай байһаниинь элеэр харагдадаг һэн. Хара амяа хараһан хүнүүд лэ энээниие дэмжэдэг байгаа. Түрүү үзэлтэй еврейнүүд али бүхы сионизмые буруушаан тэмсэдэг бэлэй.

ООН-ой тогтоол еврейнүүдтэ эсэргүү ябуулгые шангадхахал байха гэһэн яряанууд огто үндэһэ баримтагүй байна. Сионизм лэ еврейнүүдтэ эсэргүү ябуулгые дэбэргэхэ байха гээд этигэнэб.

Лев ШАПИРО, СССР-эй Верховно Соведэй депутат, КПСС-эй Еврейн обкомой нэгэдэхи секретарь:

— Сионизмын суртал еврей үндэһэ яһанай ажалшадта, тэрэшэлэн ямаршье үндэһэ яһанай түрүү үзэлтэй үнэн сэхэ хүндэ таарахагүй, тон харша байна. Сионизм гээшэ империализмын эгээл хархис хүсэнүүдэй аша туһые, дарлагшад мүлжэгшэдэй аша туһые, үндэһэ яһанай илгаа ехээр гаргагшадай аша туһые үмэглэн хамгаалдаг гэжэ бидэ, Еврейн автономито областиин хүн зон этигэнэбди.

Иссак ЗАЛЬЦМАН, инженерно сэрэгүүдэй отставкада гараһан генерал-майор, Ленинградай механическа заводой директор:

— Урда сагта еврейнүүдэй ажаһуудаг нютагтахи оёдолшоной хүбүүн намда Совет засаг дээдэ һургуули үгэһэн байна. Һургажа гаргамсаараа, Россиин эгээл ехэ заводуудай нэгэнэй — Ленинградтахи Кировскэ заводой директорэй тушаал намда даалгаа һэн. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ СССР-эй танкова промышленностиин наркомой орлогшоор хүдэлөө һэм. Намайе ороной Верховно Соведэй депутадаар һунгаһан байгаа. Өөрынгөө гүрэн соо хүнэй абажа шадаха бүхы юумэндэ хүртөөб.

Бодото байдалые шэн гэж буруугаар харуулха гэжэ дэлхэйн сионизм үнихөөр һэдэдэг юм. Немец арадые немец үндэһэ яһанай фашистнуудтай дайнай үедэшье адлидхадаг байгаагүйбди. Мүнөөшье бүхы дэлхэй дээрэхи үнэн сэхэ хүнүүд сионистнуудые еврейнүүдтэй хэзээдэшье адлидханагүй.

Матвей ВАЙНРУБ, Советскэ Союзай Герой, отставкада гараһан генерал-лейтенант (Киев):

— Сионизм хадаа расизмын, үндэһэ яһанай илгаа гарган газаашалгын түхэл шэнжэ болоно гэжэ баталһан тогтоолые ООН-ой Генеральна Ассамблейн гаргаһан ушар еврей арадай дэлхэйн арадуудай һайн һайханаар, үнэн зүрхэнһөө хандадаг байһанай гэршэ баримта болоно. «Еврей арад», «сионизм» гэһэн ойлгомжонуудые худхабал, фашизмые немец үндэһэ яһантай жэшэһэнтэй адли болохо бшуу.

ООН-ой Генеральна Ассамблей энэ тогтоолые олонхиин дуугаар баталан абахадаа, олон оюун ухаатаниие дэлхэйдэ үгэһэн еврей арадта эсэргүү ябуулга хээгүйл. Сионизмые буруушааһан ООН-ой тогтоол хадаа бүмбэрсэг дэлхэй дээрэхи эрхэ сүлөөдэ дуратай бүхы хүн зоной зүгһөө еврей арадта эдэнэй өрөөдүйн байдалда этигэһэн ябадал болоно. Тиихэдэ энэнь Дүтын зүүн зүгтэхи байдалые түгшүүрилтэй болгохо, үндэһэ яһанай илгаа гаргалгын политика бэелүүлхэ гэжэ эрмэлзэдэг хүсэнүүдтэ эрид шанга һануулга болоно.

(АПН).

хилын саанаһаа

Телефон, телеграф, радио

КОММУНИЗМ БАЙГУУЛГЫН ШЭНЭ ШАТА

Советскэ Союзай Коммунис партиин XXV съездэдэ зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай абаһан «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» гэһэн проектые элдэб оронуудай газетэнүүд дэлгэрэнгыгээр шэнжэлжэ үргэлжэлһөөр. Энэ документ хадаа арадай ажабайдалай үндэһэн аша туһада, эрилтэнүүдтэ харюусаһан Советскэ Союзай хүгжэлтэ дэбжэлтын үргэн ехэ программа болоно гээд аха дүү социалис оронуудай хэблэл бэшэнэ.

Ленинэй партиин хүтэлбэри доро совет арад КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэдээ, оронойнгоо экономико нилээд хүгжөөһэн, эрдэм, техникын ехэ амжалта туйлаһан, коммунис байгуулалтын замда урагшаа шэнэ ехэ алхам хэһэн байна гээд Польшын «Трибуна люду» газетэ мэдээсэнэ. КПСС-эй ЦК-гай проектын толилогдоһон ушар КПСС-эй ба бүхы совет общественэй байдалда айхабтар шухала удха шанартай хэрэг болоно гээд «Жиче Варшавы» газетэ тэмдэглэнэ.

«Совет олониитын зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдаһан шухала документ» хадаа «СССР-тэ коммунизм байгуулгын шэнэ шатын асари ехэ программа» болоно гэжэ Чехословакиин газетэнүүд КПСС-эй ЦК-гай проектые элирхэйлнэ.

Аха дүү партинуудай газетэнүүд КПСС-эй ЦК-гай проекттэй уншагшадаа танилсуулхадаа, энэ документ дотор хараалагдаһан Советскэ Союзые хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд хадаа КПСС-эй бэелүүлжэ байһан агуу ехэ зорилго — коммунизм тээшэ замда шухала шата болоно гээд хэлэгдэнэ.

«Совет арадай ажабайдалай материальна, соёлой хэмжээе саашадань һайжаруулха гээшэ 1976—1980 онуудай арбадахи табан жэлэй түсэбэй гол зорилго болоно», — гэжэ Англиин «Морнинг стар» бэшэнэ.

«Совет арадай байдалые улам саашадань һайжаруулга, ниитын үйлэдбэриие хурдан түргэнөөр хүгжөөлгэ, тэрэнэй ашаг үрые дээшэлүүлгэ хадаа түсэбтэ арбадахи табан жэлэй гол зорилго болоно», — гэжэ Франциин «Юманите» газетэ батална.

Финляндиин «Кансан уутисет», Индиин «Пэтриот» газетэнүүд КПСС-эй ЦК-гай проектые толилон шэнжэлхэдээ, энэ документ СССР-эй арадай ажахын хүдэлмэриин шанарые али бүхы талаарнь һайжаруулха, тэрэнэй ашаг үрые дээшэлүүлхэ, экономикын, соёлой, эрдэм, техникын асуудалнуудаар оронойнгоо урагшаа амжалтатайгаар дабшахын аша туһада бии байгаа арга боломжонуудые гүйсэд һайнаар ашаглаха гэһэн хэрэг болоно гэжэ тэмдэглэнэ.

Советскэ Союзай экономико хүгжөөхэ, гадаадын политика амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ энэ документ шухала удха шанартай байна гээд Японой «Санкэй симбун» газетэ бэшэнэ.

«Советскэ Союзай байдалые һайжаруулга хадаа проектын гол темэ болоно. Энэнь ороной хүтэлбэрилэгшэдэй гол зорилго мүн...» — гэжэ «Вашингтон пост» газетэ мэдүүлнэ.

(ТАСС).

ГАВАНА

ШУХАЛА ХЭРЭГ

ТАСС

Кубын Компартиин I съездын нээгдэхээ байһантай дашарамдуулан, Кубын Компартиин ЦК-гай секретариадай гэшүүн, Революционно правительствын премьер-министрэй орлогшо Карлос Рафаэль Родригес, Кубын Компартиин ЦК-гай секретариадай гэшүүн Исидоро Мальмиерка орон дотор байдаг гадаадын журналистнуудта зорюулжа, пресс-конференци эндэ үнгэргэбэ. Революционно Кубын ажабайдалай энэ шухала политическэ хэрэгтэ бүгэдэ арад үргэнөөр бэлэдхэл хэжэ байна гээд эдэнэр тэмдэглээ.

Тодорхойлон хэлэхэдэ, орон дотор үнгэрһэн тоосоото һунгуулиин суглаанай дүнгүүд тухай Карлос Рафаэль Родригес тогтон хэлэбэ. Социалис общественэй байдалда Коммунис партиин шиидхэхы үүргэ дүүргэжэ байһыень энэ ажал ябуулга үшөө дахин элирхэйлэн гэршэлээ гээд тэрэ тэмдэглээ.

Манай парти эмхидхэлтэй, бэхижэлтэйгээр нэгэдэхи съездые угтажа байна гээд Карлос Рафаэль Родригес хэлэбэ. Гадна, арадай ажахые хүгжөөхэ түсэбтэ нэгэдэхи табан жэлэй даабаринууд хараалагдаха ёһотой, тэрэнэй Директивэнүүд съезд дээрэ абтаха юм.

ПАРИЖ

Хархис бодолоо баримталһаар

ТАСС

США-тай обороны министр байһан Д. Шлесинджер Франциин «Пуэн» журналай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө, «ородууд Баруун Европые хубаарилан таһалжа, ямаршье тэмсэлгүйгөөр Брестһээ (Советскэ Союзда) Брест (Францидахи) хүрэтэр эзэмдэжэ байхые этигэн найдана гэжэ баталба. Тушаалһаа бууһан американ министрэй дай жүрөөдэдэг, шахардуу байдал һуларуулгые буруушаадаг байһаниинь мэдээжэ aаб даа. Совет байгуулалтада зүрюу харша хараа бодолычь шэнэ юумэн бэшэл.

БОНН

СССР-эй, ГДР-эй хоорондохи харилсаае саашадань һайжаруулхын түлөө

ТАСС

1970 ондо Москвада договорто гар табигдаһанһаа хойшо СССР-эй ба ФРГ-гэй хоорондохи харилсаанай улам һайжаржа байһан тухай тусхай хабсаргалта СДПГ-гэй орган — «Форвертс» журнал толилоо.

«Хүйтэн дайнай» олон удаан жэлнүүдэй һүүлээр зүүн ба баруун оронуудай хоорондохи харилсаан һайжаржа захалба гээд СДПГ-гэй түрүүлэгшэ В. Брандтын статья соо тэмдэглэгдэнэ. Советскэ Союзай, Германиин Федеративна Республикын хоорондохи харилсаан энээниие элирхэйлэн гэршэлнэ. Гар табигдаһанһаа хойшо үнгэрһэн табан жэл соо Москвагай договор амжалтатайгаар бэелүүлэгдээ.

Зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хорооxо шухала гээд статья соо хэлэгдэнэ. Уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулха хэрэгтэ зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хороолго ехэ нүлөө үзүүлхэ байна. Энэ хадаа айхабтар хүшэр бэрхэшээлтэй зорилго мүн. Энээниие шиидхэлгэдэ Холбоото Штадууд, Советскэ Союз шухала үүргэ дүүргэхэ байна гэжэ В. Брандт бэшэнэ.

«Хүйтэн дайнай» үедэ һөөргөө бусаха замые хододоо хааһан политика бэелүүлхэ эрэлхэг зоригтой байха ёһотойбди гэжэ В. Бранд тэмдэглээ.

НЬЮ-ЙОРК

Расистнуудые тухиран дэмжэгшэдые буруушааяга

ТАСС

Тусхай политическэ комитедэй дурадхалаар ООН-ой Генеральна Ассамблей тогтоол баталан абаба. Апартеидэй политика бэелүүлһэнэйнь түлөө Урда Африкын расис засаг захиргааниие буруушаажа, эдэнэртэй харилсаа холбоо тогтоодог баруунай хэдэ хэдэн оронуудай — США-гай, Англиин, ФРГ-гэй, Франциин, Италиин, мүн Японой правительствануудые буруушаан шүүмжэлнэ.

ЮАР-ай расис гурим Урда Африкын арад зониие түлөөлхэ эрхэгүй. Апартеидэй ябуулгануудынь хүн түрэлтэндэ эсэргүү гэмтэ хэрэг болоно.

Урда Африкадахи байдал тухай асуудалые дары хаража үзөөд, Урда Африкын расистнуудые зэбсэг хэрэгсэлнүүдээр, сэрэгэй түхеэрэлгэнүүдээр, мүн бусад материалнуудар хангалгые эрид буруушааһан хэмжээнүүдые абахыень Генеральна Ассамблей Аюулгүйн Соведтэ дурадхаба.

НЬЮ-ЙОРК

Дай жүрөөдэгшэдэ шагнал барюулагдаа

ТАСС

Сахаровта шан олгохо тухай Нобелевскэ комитедэй шиидхэбэриие американ ажалшадай газетэ — «Дейли уорлд» эрид буруушаана.

Сахаровай хэлэһэн үгэнүүд, хэһэн хэрэгүүд эб найрамдалда, шахардуу байдал һуларуулгада, социализмда зүрюу харша байна гээд газетэ бэшэнэ. Шахардуу байдал һуларуулга хадаа ядерна дайнай аюулые зайсуулан сараха ори ганса хэрэг болоно гээд Баруунай олон гүрэнүүд ойлгонхой.

Сахаров Баруун Германидахи фашистнуудай эрилтэнүүдтэй һаналаа нэгэдэжэ, Германиие ниилүүлэн нэгэдүүлхэ шухала гэжэ тэмдэглэнэ. Энэнь ГДР-эй социалис гүрэниие усадхан үгы хэхэ гэһэн ябадал болоно гээд «Дейли уорлд» газетэ бэшэнэ. Европодохи оронуудай хилэнүүдэй ойроо хүртэшэгүй байлга тухай Хельсинкидэхи зүблөөнэй шиидхэбэриие тэрэ, Баруун Германиин үһөө хяһаа нэхэгшэдтэл адли, буруушаана. Европын бүхы гүрэнүүдэй энэ асуудалые зүбшөөжэ байгаашье һаань, үһөө хяһаа нэхэгшэд, Сахаров тэрэниие буруушаана бшуу.

Нобелевскэ шанда хүртэгшэ политическэ үзэл бодолоороо социализмда зүрюу харша байна гээд газетэ бэшэнэ. Сэрэг дайгаар социализмые үгы хэхэ гэжэ тэрэ номноходоо, баруун оронуудай сэрэгэй холбоое улам бэхижүүлхые уряална. Социализмын нэрэ хүндэ унагааха, эб эе таһалха гээшэ Сахаровай гол зорилго болоно гэжэ «Дейли уорлд» газетэ тэмдэглэнэ.

НЬЮ-ЙОРК

Адли тэгшэ эрхэтэй харилсаае дэмжэнэ

ТАСС

Уласхоорондын экономическа адли тэгшэ эрхэтэй харилсаае хүгжөөхэ асуудалнуудаар бүлэг тогтоолнуудые ООН-ой Генеральна Ассамблей һайшааба. Энэ документ уласхоорондын экономическа шэнэ гуримда үндэһэ һуури табиба гээд ООН-ой баталан абаһан гүрэнүүдэй экономическа эрхэ ба уялгануудай хартиие бэелүүлгын дүнгүүд тухай тогтоол дотор тэмдэглэгдэнэ.

Үнэн зүб, адли тэгшэ худалдаа наймаанай—экономическа холбоонуудта үндэһэлһэн уласхоорондын экономическа шэнэ гуримые бэхижүүлэн хүгжөөхэ хүсэлэнтэй байһанаа арад үндэһэтэнэй хуралдаан дахин баталба.

ВАШИНГТОН

Болохотой һайн алхам

ТАСС

Аюулгүй байдалай талаар Американ гүрэнүүдэй эмхиин (ОАГ) Зүбшэлэлгын тусхай комиссиие тарааха тухай Перугай ба бусад хэдэ хэдэн оронуудай делегацинуудай дурадхалые ОАГ-ай саг үргэлжын Совет олонхиин дуугаар һайшааһан байна. США-гай хашалта, баалалта доро 1962 ондо эмхидхэн байгуулагдаһан энэ комисси бүмбэрсэг дэлхэйн баруун хубида коммунис байгуулалтада эсэргүү ябуулгануудые үргэдхэн һүжэрөөхэ гол зэбсэг болоһон байна. Нэн түрүүн Кубада эсэргүү харата ябуулгануудые үйлэдөө һэн.

Тус комиссиие тарааха гэһэн шиидхэбэри Кубатай харилсаагаа һайжаруулха замда бүтэмжэтэй һайн алхам болохо зэргэтэй. Латиин Американ түрүү үзэлтэй олониитэ иимэ һанамжатай байна. Чилиин фашис хунтын, Парагвайн, мүн Уругвайн, Бразилиин диктаторска гурим журамай делегацинууд дуугаа үгэлгэдэ гансаардан ахирдаһан байха юм. США-гай түлөөлэгшэ олонхиин дуунда хамжаха ушартай болоо гээд хэлэхэ шухала. Американ шэнжэлэгшэдэй һанамжаар, Вашингтоной ба Латиин Америкын оронуудай хоорондохи хёмороо зүришэлдөөнэй улам хурсадажа байһанһаа айжа, США иимэ хараа бодол баримталаа бшуу.

БЕЙРУТ

ЛИВАНДАХИ БАЙДАЛ

ТАСС

Декабриин 15-най үдэр, декабриин 16-най үглөөгүүр Ливанай ниислэл хотодохи шахардуу байдал зарим тэды һуларуулагдаһан байна. Буудалдаа зогсоохо тухай үгэеэ ойлголсоһон 19-дэхи хэлсээе хёмороото таланууд бэелүүлжэ эхилбэ.

Тиигэбэшье һаань, Бейрудэй зарим районуудаар хёмороо зүришэлдөөн гараһаар. Газетэнүүдэй мэдээсэһэнэй ёһоор, декабриин 15-най һүни Ливанай хойто хубидахи Триполи. Згорт хотонууд шадар шанга тулалдаан болоһон байгаа. Ороной зүүн хубидахи Захле хотодо хёмороо зүришэлдөөтэй байһаар. Бейрут худар ошоһон харгы зам хаагданхай.

Премьер-министр Р. Караме, дотоодын хэрэгүүдэй министр К. Шамун, республикын президент С. Франжьетэй уулзаһан байна. Хэблэлэй мэдээсэлнүүдэй ёһоор, буудалдаа зогсоохо тухай ба политическэ аргаар тохёолдоһон байдалые гуримшуулха тухай хэлсээнэй гуримуудые бэелүүлхэ тухай асуудалнууд уулзалга дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. Орон доторхи байдалые таарамжатай һайнаар шиидхэхэ зорилгоор политическэ элдэб партинууд, бүлэглэлнүүд холбоо барисаатай байна гэжэ премьер-министр мэдүүлбэ.

ХУЛАН— ЗЭРЛИГ ЭЛЖЭГЭН

УНШАГТЫ, һонирхохол байхат

МНР-эй эрдэмтэ О. Намнандоржын бэшэжэ «Монголия» журналда толилуулһан тобшо мэдээсэлые хуряангыгаар буряадшалжа, уншагшадай анхаралда табинабди.

Хулан — үбһэ ногоо эдидэг, адуунай аймагай бүтүү туруута амитан юм. Томо хуланай бэе утаашаа 200—220 сантиметр, үндэрынь мундаагаараа 130—140 сантиметр болодог. Бэень богонихоншье һаа, шамбай, хүлнүүдынь нарин, гулдагарнууд, толгойнь зантагаршаг, томо байдаг.

Хулан хэдэн янзын байдагшье һаа, бэе бэеһээ үнгэ зүһөөрөө ехэ илгаатай бэшэ юм. Тэдэнэй дундаһаа түбэй Азиин хулан-дэлбин шэхэтэ Монголдо бии. Кианга гэхэ гү, түбэд хулан — Түбэд орондо, анагера гэхэ гү, али туркмен хулан — Дунда Азида, Туркменидэ, Иранда, Афганистанда байдаг. Гадна Месопотамида, Арабай хахад арал дээрэ, Египедтэхи Нубиин сүл губида губиин хулан гэжэ баһа өөрэшэг янзын хулан бии.

Бүри эртэ урда сагта Советскэ Союзай Европодохи талада, Зүүн Европын урда зүгэй тала нютагуудаар. Баруун Сибирьтэ, Дунда Азиин сүл губида, Түб Азиин үргэн ехэ дайдада бэлшэжэ ябаһан олон һүрэг хуланууд дайралдадаг байгаа. Харин тэдэниие хайрагамгүй аладаг, хюдадаг байһан юм. Мүнөө энэ амитан тон үсөөн болошонхой.

Монгол ороной урда болон баруун талын сүл губи газараар, мүн зүүн тээгүүрхи тала нютагуудаар хулан урда сагта тоо томшогүй олон байһан юм. Тэрэ үедэ хэдэн мянгаад толгой һүрэгүүд хушууран, адууһа малтай худхалдан бэлшэжэ ябадаг байгаа. Тиигээд хэдэн олон жэл соо һүрэгөөрнь хюдадаг, байраһаань намнадаг байһан юм.

Энэ үедэ хомор ан амитадые хамгаалха талаар манай парти болон правительствын абаһан хэмжээнүүдэй ашаар хуланай байрладаг, үдэдэг газар үргэдхэгдэжэ, тоо толгойнь олошоржо байнхай.

Мүнөө хулан гол түлэб уужам хүнды, сүл газарта, хада уулын үргэн ташаланда, хаяа гүбээгээр, таладашье дайралдана. Заримдаа 2000 метр үндэр уулын шэлэ хяра дээгүүр байрлан бэлшэдэг. Үбэлэй үедэ хуланууд набтар газарта байрладаг. Хэрбээ ган, зуд, болоод, тэжээлээр хэсүүдэбэл, хуланууд эдеэлсэтэй газар бэдэрээд, айхабтар холо ябашадаг юм. Зунай сагта үбһэ ногоогоор элбэг губирхуу тала газарта байрлан бэлшэнэ. Энэ үедэ хилгана, тана, үрмэһэн гэхэ мэтэ нарин, шэмэ һайтай ногоотой газарта эдеэлдэг байна.

Хуланууд үргэлжэдөө хадын булаг, харза уһатай, нуур, гол горхотой газарта байдаг юм. Үглөөгүүр, үдэшэлэн уһанда ородог. Губи нютагта хуланууд уһатай газарнуудые һайн мэдэдэг, алдуугүй олодог байна. Жэжэхэн хайр шулуутай газар олоод, хүрьһэн доро уһанай бии мэдэжэ, туруугаараа сабшан, уһа гаргажа ундалдаг. Тиимэһээ губида «Цавчалын худаг», «Цавчалын ус», «Хулангийн шанда» гэхэ мэтэ нэрэтэй газарнууд дайралдадаг.

Хулануудые саашадань олошоруулха, тэдэниие урдань байрладаг газарнуудтань—хангайн үбэр хажуугай ташалангуудта, Шаргын, Хүйсын губинуудта, Хиргис болон Убса-нуурай ехэ нюргануудта, мүн шэмэ һайтай ногоогоор элбэг дэлбэг бусад газарнуудаар байрлуулан тогтоохын тула үшөө ехэ юумэ хэгдэхэ ёһотой. Тиигэбэл манай аша гушанар шэнээ шадалаар һайн, гоё һайхан амитадые үзэхэл байха гэжэ лаб этигэмээр.

Д. ЦЫБЕНОВ, оршуулба.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Хүдөө ажахын мэргэжэлтэ» — түрүү бэшэг. «Газар һайжаруулха габшагай хоёр һара» — суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Уһалагдадаг гектарай аша үрэ». В. Колмаковой статья. «Шухала фонднууд. Ямар аша үрэтэйб?» — экономическа шэнжэлэл. «Техникэдэ түшэглэн» — В. Турушевагай корреспонденци.

Гурбадахи хуудаһанда. «Хүгжэнги социалис обществодо национальна харилсаанууд тухай ном» — Д. Лубсановай статья. «Литература ба мүнөө үе саг» — Россиин уран зохёолшодой IV съезд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Ажалша эхэнэрнүүдэй слет» — Г. Харченкын корреспонденци. Театрай зүжэг тухай һанамжа. «Культурна ажабайдалай хронико» — суглуулбари.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 09.53 — Үдэр бүриин дамжуулгын программа. 10.00 — Шэнэ һонин. 10.10 — Телевизионно фильмүүдэй Бүхэсоюзна VI фестивалиин шанда хүртэһэн баримтата фильмүүд. 11.10 — А. П. Чехов. «Хамелеон». 11.35 — «Социалис оронуудай хани харилсаан». Монголой Арадай Республика (үнгэтэ). 12.05 — «Хүнэй ябадал ба эрхэ тухай хөөрөөн. 12.35 — «Спортлото», 12.45— «Баатарлиг 1905-дахи он». (Декабриин зэбсэгтэ буһалгаанай 70 жэлэй ойдо). 13.15 — Советскэ Союзай Герой, генерал-полковник Н. М. Хлебниковтэй «Орлёнок» телестудиин юнкорнуудай уулзалга (үнгэтэ). 14.00 — Забһарлалга. 14.10 — «Шатарай һургуули» (үнгэтэ). 14.40 — СССР-эй арадай артист У. Гаджибековэй 90 наһанай ойдо зорюулагдаһан Азербайджанай телевидениин ба радиогой камерна оркестрэй концерт (үнгэтэ). 15.05 — Хоккей. СССР — Финлянди. 16.45 — «Манай хүршэнэр» А. Трушкин. «Хүбүүнэй түрэһэн үдэр». 18.00 — С. Прокофьев. Оркестрэй наадаха фортепианын 3-дахи концерт (үнгэтэ). 18.30 — «Время». 19.00 — Забһарлалга. 19.10 — «Шатарай һургуули». 19.40 — Хоккей. СССР — Финлянди. 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — «Олон түмэнэй Ленинскэ университет». «Экономическа дэбжэлтэ ба социалис оронуудай уласхоорондын нэрэ хүндын үргэлтэ». 21.45 — А. Трушкин. «Хүбүүнэй түрэһэн үдэр». 23.00 — Белгород хотын «Сокол» гэжэ арадай ансамблиин концерт (үнгэтэ). 23.20 — Забһарлалга. 23.30 — «Шатарай һургуули». 24.00 — «Время». 00.30 — Хоккей. «Известия» газетын шанда хүртэхын түлөө ЧССР—Швеци. Суглуулһан дамал команданууд (үнгэтэ).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ: 19.00 — Телевизионно һонин. 19.20 — «Прогресс» — тележурнал.

Редактор **Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.**

Манай адрес, телефонууд

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 2-54-54, приёмная — 2-54-93, зам редактора — 2-68-02, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретаря — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-91, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, пропаганды и агитации — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, писем и селькоров — 2-67-91, информации — 2-34-05, общественная приёмная — 2-56-62, машинное бюро — 2-57-63, корректорская — 2-35-95, фотолаборатория — 2-33-61.

☐ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-00763. Заказ № 01...